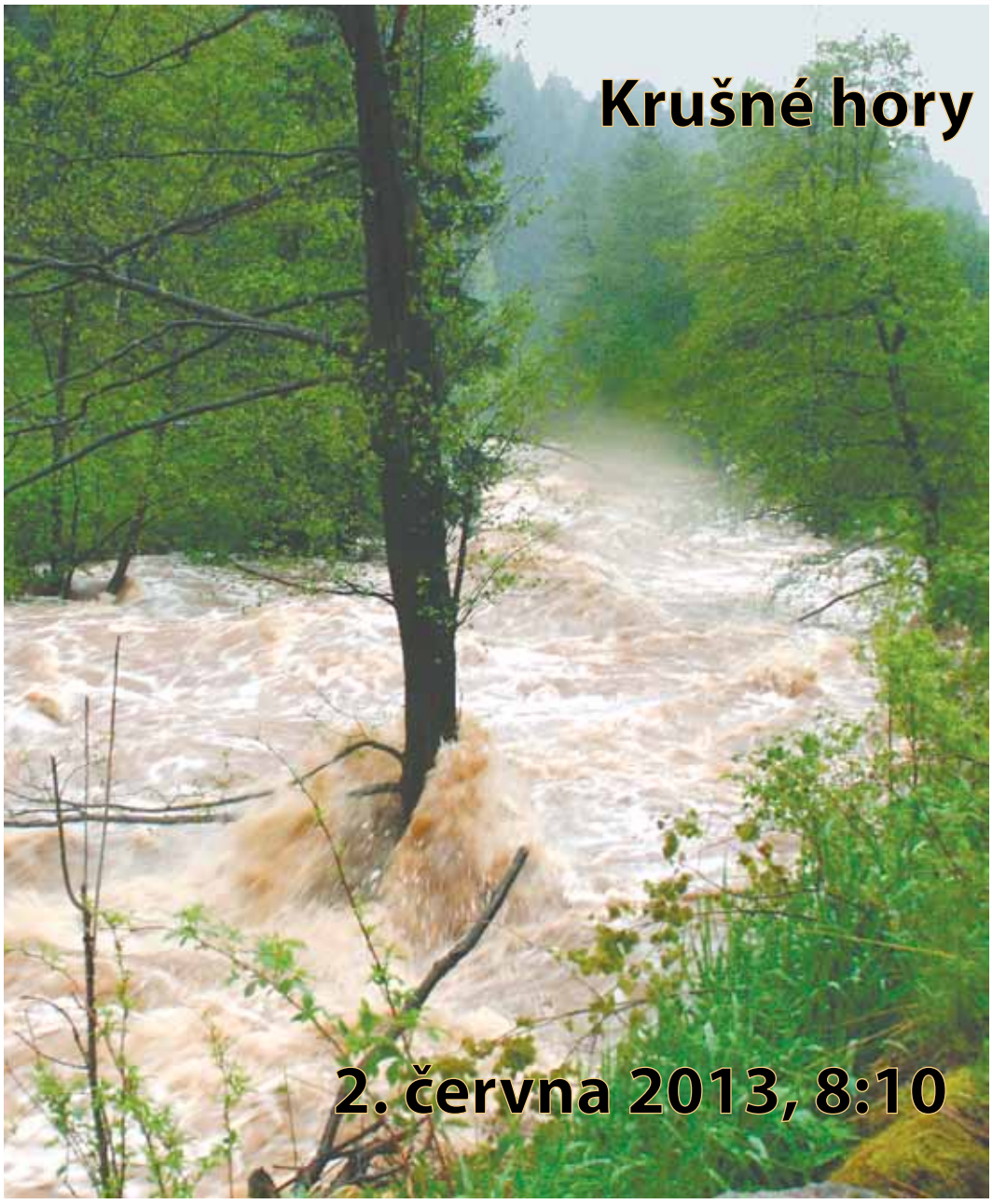
Ročník 2 / číslo 6
červen 2013
30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

KRUŠNOHORSKÝ HERZGEBIRGE LUFT

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD

Z obsahu:

Reportáž ze 64. Sudetoněmeckých dnů
Čtěte na str. 4

Jan Horník z Božího Daru, starosta, krajský zastupitel a senátor
Čtěte na str. 8

Nejmladší borec běhu na Plešivec byl z Merklína
Čtěte na str. 22

ÚVODNÍ SLOVO

Zdražení, Abertamské noviny a sudetoněmecké setkání

Vážení čtenáři a přátelé Krušných hor,

při plné práci na červnovém čísle Luftu jsme s trochou nervozity očekávali a stále ještě očekáváme, jak jste se vypořádali se zdražením časopisu a jak to ovlivnilo prodej našeho květnového vydání. Důvody jsme vysvětlili poctivě, na rovinu, a teď je pouze na Vás posoudit cenu v porovnání s tím, co se snažíme na kvalitnějším křídovém papíře nabídnout. Jsme ale optimisté a věříme, že tak jako slunce zažene chmury uplakaného května a červnovou vodu, Vaše přízeň zažene chmury naší budoucí existence.

V dopise od čtenáře nám bylo vytýkáno neplnění závazku zařadit na stránky časopisu informace ze zrušených Abertamských novin. Omlouváme se, celá záležitost je stále v řešení, ale informace z abertamského dění běžně zveřejňujeme. Znovu chceme zdůraznit, že ve svém volném čase nejsme schopni zajistit kompletní informace o všem, co se u nás na horách děje. Naše otevřenost je proto právě v tom, že vyzýváme všechny, kteří mají zájem se spolupodílet, ať podle své chuti a možností přispějí. Spolupráci s radostí vítáme, je to i jeden ze základních kamenů našeho snažení.

V červnovém čísle jsme se rozhodli k poněkud riskantnímu kroku. Seznamujeme Vás s naší návštěvou 64. Sudetoněmeckých dnů, které se uskutečnily o svatodušních svátcích v německém Augsburgu. Ano, možná další nepříjemná, pro mnohé nepopulární tematika. Vzhledem k tomu, kde žijeme, co nás všechny vědomě i nevědomě obklopuje a provází, považujeme její otvírání za důležité pro nás i pro naše bezproblémové evropské soužití.

Doufáme, že se nám podaří zaujmout Vaši pozornost.

Vaše redakční rada

Zástupce „Gruppe Abertham", abertamský rodák pan Zenker (vlevo), obdržel 8. 5. 2013 na Diecézní pouti v Kladrubech z rukou Otce biskupa Františka Radkovského ocenění za rekonstrukci a udržování kostela Čtrnácti svatých pomocníků v Abertamech v posledních dvaceti letech

ABERTAMSKÉ NOVINY

Vážení čtenáři,

chtěl bych Vás touto cestou seznámit s několika akcemi, které na letošní červen připravilo město Abertamy. Ve dnech 15. a 16. června proběhne tradiční Abertamská pouť, která se letos přesune z areálu technických služeb na náměstí. Pódium bude postaveno na travnaté ploše vedle bývalého úřadu. K tomuto kroku jsme přistoupili především proto, že v areálu technických služeb je složena větší část lanové dráhy budoucího Skiareálu Plešivec a stavební firmy její díly navážejí na stavbu i o víkendu. V areálu proběhne v rámci poutě pouze páteční diskotéka v bistru „U Lišáka". V sobotu bude již program pokračovat na náměstí. Návštěvníci se mohou těšit na dětské divadlo „ Z Bedny", vystoupení mažoretek, ukázku hasičské techniky a samozřejmě mezi dětmi tolik oblíbené pěny, malování na obličej, dětské soutěže a vystoupení skupiny Propuč. Kdo si bude chtít zavzpomínat nebo jen pohovořit s bývalými rodáky z Abertam a okolí, je zván na večerní posezení do hotelu Modrá hvězda v Horní Blatné. Součástí sobotního programu je též mše v kostele 14. Svatých pomocníků, která začíná netradičně již v 17:30 hodin. Následně bude na abertamském hřbitově odhalena pamětní deska, kterou zde umístilo naše partnerské sdružení ze SRN „Gruppe Abertham".

Neděle bude opět zčásti patřit dětem, čeká nás vystoupení Základní a mateřské školy Abertamy a následně si DJ Vlasta Vébr pro děti připravil diskotéku plnou her a soutěží. V 10 hodin proběhne v kostele hlavní mše, která bude vyvrcholením Abertamské pouti. Po celou dobu bude v budově městského úřadu probíhat výstava rukavičkářství a výstava hornictví. Doufám, že si všichni vyberou z pestré nabídky. Pouze počasí si nemůžeme vybrat a vzhledem ke způsobu tohoto léta, který je poněkud nešťastný, je možné, že některé programy budou upraveny nebo přesunuty.

Dne 22. 6. 2013 proběhne v areálu Technických služeb tradiční „Abertamy FEST". Pořadatelé si pro Vás připravili pořádnou nálož v podobě kapel: Atari Terror, Hentai Corporation, První Hoře, Prague Conspiracy (vše Praha), dále Animal Resources (Karlovy Vary) a Marracash Orchestra (Drážďany). Začátek je v 15 hodin. Další informace budou upřesněny na plakátech.

Na závěr mi dovolte ještě malé vysvětlení ohledně Abertamských novin. Ke konci loňského roku jsme informovali, že jsme nuceni ukončit jejich vydávání, jelikož se z Abertam odstěhovala paní Ševčíková, která vedla redakční radu. Spojili jsme se s redakcí měsíčníku „Krušnohorský LUFT/Herzgebirge" a dohodli se, že od červencového čísla budeme o dění ve městě informovat prostřednictvím jedné stránky v tomto měsíčníku. Vzhledem k tomu, že o akcích informují i jednotlivé spolky a kluby nezávisle na městě, rozhodli jsme se, že stránku využijeme čistě pro informace o městě, jeho provozu, rozpočtu, chystaných investicích apod. Pokud máte nějaké náměty nebo dotazy, kontaktujte přímo mne nebo podatelnu Městského úřadu v Abertamech.

Děkuji a přeji všem co nejméně deštivých dnů,
starosta města Abertamy
Zdeněk Lakatoš

Ročník 2 / číslo 6
ČERVEN 2013

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ LUFT, o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík
Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/1 ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6 ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6 ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6 ks

Inzerce cena podle velikosti a opakování tisku po dohodě s vydavatelem 602 415 187
E-mail herzgebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada
Petr Maglia, tel. 602 381 286
E-mail maglia@volny.cz
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová, Michal Urban, Karel Picura
Ulrich Möckel, Eva Skalníková, Václav Kupilík, Jana Magliová, Petr Mikšíček, Hanuš Hron za JoN

Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní programy
Eva Hejtmánková
E-mail: hejtmankova.eva@seznam.cz
Internetová správa Jan Maglia
E-mail: maglia.jan@volny.cz
Web www.herzgebirge.cz
Facebook herzgebirge

Distributoři
Potůčky – Lenka Štrauchová
Horní Blatná – Eva Chlumská; U Gity
Pernink – U Patrika, Květinářství
Abertamy – Lenka Löfflerová; U Březiny
Abertamy – maso Zacharda
Boží Dar – Jitka Peřina; konzum Čáda
Pstruží – Anna Heranová
Merklín – Hedvika Roznerová
Nové Hamry – hotel Schwarz, Infocentrum
Vysoká Pec – Iva Hüttnerová
Nejdek – Alena Veselá
Nejdek – lékárna, trafika
Myslivci aj. – Ivana Pečimúthová
Lesná – Mgr. Dana Waldsteinová
Mariánská – hospůdka Krmelec
K. Vary, Krymská-cestovka – Z.Štréblová
K. Vary, Krajská knihovna – Infocentrum
Ostrov, Dům kultury – Infocentrum
Další distributoři jsou vítáni!

Prodej – Infocentra v obcích
Náklad 900 kusů
Uzávěrka příspěvků do příštího vydání měsíčníku je 4. 7. 2013.

DUCHOVNÍ SLOUPEK

Návrat protestantů do Horní Blatné

Koukám z okna do zamlženého okolí Horní Blatné na louky a lesy, přemýšlím a představuji si dobu vzdálenou, kdy zde bylo mnohem víc rušno. Kdy byl tento kraj více osídlen a plný života. Přemýšlím nad křivdami a utrpením lidí i nad náboženskou nesnášenlivostí. Nemůžu ty věci pochopit a rozhodně bych nechtěl být v kůži těch lidí, co byli vyhnáni nebo odsunuti, a ani nevím, jak bych se v té či oné době zachoval já. Je mi něco přes čtyřicet a nedávno jsme se do Horní Blatné přestěhovali z okolí Prahy. Jezdili jsme sem mnoho let na dovolenou a někdy před dvanácti lety jsem kousek odtud pracoval. Díky tak trochu nucenému pobytu jsem objevil krásu Krušných hor.

Z historických pramenů je známo, že z Horní Blatné i jiných měst v okolí byly katolickou většinou vyhnány protestantské rodiny, které pak založily město Johanngeorgenstadt. Já a moje rodina patříme k protestantské – evangelikální – části církve. To znamená, že nesouhlasíme s různými výmysly, zvyklostmi a obyčeji, které vymyslel člověk a které jsou v rozporu s Biblí, kterou považujeme za Boží slovo. Já i moje žena pocházíme z nevěřících rodin. Jak jsme uvěřili tomu, že existuje Bůh, je na dlouhé vyprávění; možná na jiný článek nebo osobní rozhovor. Krátce řečeno, věříme tomu, co je psáno v Písmu – kdo věří, že Ježíš Kristus, Boží syn, zemřel za naše hříchy a vstal z mrtvých, bude spasen. Věříme, že nás Bůh stvořil ke svému obrazu a má rád každého člověka. Nezáleží mu na tom, zda je Čech, Němec, Žid, katolík nebo evangelík. Záleží mu na tom, co máme v srdci a stojíme-li o Jeho přítomnost ve svém životě. Chce nám odpouštět, uzdravit křivdy mezi lidmi, rodinami, náboženskými skupinami, národy.

I když jsme „poměrně“ mladí, tak jsme s Bohem už nějaké věci zažili, a proto máme naději i pro tenhle kraj. Bylo zde zajisté vyřčeno mnoho různých negativních věcí a prokletí. S tím si člověk sám svojí silou neporadí. Co se s tím dá dělat? Modlíme se tedy za tento kraj, aby ho Bůh uzdravil a aby přikryl „provinění otců“, aby odpustil věci spáchané na druhých, aby požehnal těm, kteří odtud byli vyhnáni nebo odsunuti. Prosíme za odpuštění ty, které známe a víme, že se jich odsun týkal. Pokud Bůh stvořil člověka, tak ví, co je pro nás nejlepší. A i když to pro nás není vždy lehké, věříme tomu, že naše rodina je na místě, kde máme být a kde nás Bůh chce mít. Rozhodně věřím v lepší časy a vyhlížím lepší dobu pro tento kraj v odpuštění a smíření národů i církví. Jsme rádi, že jsme na tomto místě v této překrásné krajině a že zde máme přátele i mezi katolíky.

Petr Michálek s rodinou

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Duchovní sloupek: Návrat protestantů do Horní Blatné
Geistliches: Rückkehr der Protestanten nach Horní Blatná 3

Téma: Reportáž Luftu o 64. Sudetoněmeckých dnech
Thema: Reportage von dem 64. Sudetendeutschen Tag 4

Rozhovor s Janem Horníkem: Chci ještě dokončit vize, které mám
Gespräch mit Jan Horník: Ich will noch Visionen, die ich habe, verwirklichen 8

Jáchymov: Fotoreportáž ze zahájení 107. lázeňské sezóny
Jáchymov: Fotoreportage von der Eröffnung der 107. Kursaison 11

Zapomenuté příběhy: Nejdecká radioaktivní povodeň
Vergessene Geschichten: Die radioaktive Überschwemmung in Neudek 12

Rybná u Abertam: Pozvánka pro děti na zálesáckou olympiádu 2013
Rybná bei Abertham: Einladung zur Kinderbuschjägerolympiade 2013 15

Divadlo: Merklínští žáci hrají místní pověsti / Divadelní soubor Jirásek Nejdek v Perninku
Theater: Kinder aus Merklín stellen örtliche Sagen vor / Theatergruppe Jirásek aus Nejdek in Pernink 16

Historie: Rozhledně na Blatenském vrchu je sto let
Geschichte: Der Aussichtsturm am Plattenberg ist hundert Jahre alt 17

Z naší přírody: Krušnohorské lesy dříve a nyní (3. díl) – Přirozená rozmanitost lesů
Aus unserer Natur: Die Erzgebirgswälder früher und heute (3. Teil) 18

Tip na výlet: Naučnou stezkou „Jáchymovské peklo“
Ausflugtipp: Lehrpfad „Die Joachimsthaler Hölle“ 20

Sport: S Luftem v zádech měl 1/2Maraton Karlovy Vary skvělou premiéru
Sport: Mit der Luft im Rücken hatte der ½Marathonlauf eine einzigartige Prämiere 22

Sport: Horský výběh z Merklína na Plešivec
Sport: Berglauf von Merklín auf den Plešivec 22

Sport: Výstavba lyžařského areálu Plešivec je v plném proudu
Sport: Der Bau des Skiareals Plešivec läuft auf volltouren 23

Aktuality: Oslavy dne dětí: Boží Dar, Abertamy, Nové Hamry
Aktualitäten: Kindertagfeier in Boží Dar, Abertamy, Nové Hamry 23

Zaručené počasí: V květnu sníh, v červnu povodně
Das Wetter: Im Mai Schnee, im Juni Überschwemmungen 24

Exkluzivní reportáž Luftu

Naše účast na Sudetoněmeckých dnech v Augsburgu

Sudety, sudetští Němci („Sudeťáci“), Landsmannschaft, krajanské srazy, otázky revanše, vzájemné vyrovnání atd., atd. To všechno jsou termíny, které ani dnes nezůstávají mezi většinou naší společnosti bez odezvy. Na někoho působí jako rudý hadr, někdo má obyčejný strach, ať nepřímý, nebo uměle vyvolaný, a nechybí ani výčitky svědomí.

V každém případě se ale tato „karta“ stávala za dobu své existence podle potřeby trumfem v rukách politiků při obehrávání jejich voličů. Náš měsíčník si při svém vzniku dal do vínku cíl stát se podle svých možností informátorem a spojnicí historie a současnosti západního sudetského Krušnohoří. Protože nám nestačí pouze zprostředkované informace o sudetských Němcích z knih a médií, rozhodli jsme se 64. Sudetoněmecké dny v Augsburgu navštívit osobně. Díky spolupráci s nejdeckým sdružením JoN jsme mohli prezentovat náš měsíčník jako součást jejich stánku „Nejdecký region se představuje“. Cílem bylo zažít celou atmosféru na vlastní kůži, nabízet náš měsíčník, a tak přispět k doložení toho, že historie kraje se vyhnáním německého obyvatelstva nezastavila a občanské snahy o kulturní kontinuitu a její další rozvoj u nás existují, a to nejen v rámci nostalgického vzpomínání. Sudetoněmecké dny jsou velkolepé a inspirující s bohatým doprovodným programem, vedle stánků krajanských spolků a projevů oficiálních představitelů jsme však chtěli proniknout i trochu více do hloubky. Proto jsme setkali s panem Berndem Posseltem, poslancem Evropského parlamentu za bavorskou CSU a nejvyšším představitelem pořadatele sudetoněmeckých dnů, kterým je Sudetoněmecké krajanské sdružení, tedy obávaný Landsmanšaft.

Setkání redaktorů Luftu s Berndem Posseltem u stánku nejdeckého sdružení JoN na 64.Sudetoněmeckých dnech v Augsburgu

Svatodušní setkávání sudetských Němců

Sudetští Němci, kteří své domy a domovy museli opustit rozhodnutím československé vlády o poválečném vysídlení, transportem do Rakouska a především do Německa nesplynuli s tamním obyvatelstvem beze stopy, nýbrž jejich velká část, včetně jejich rodin a potomků, se cítí být sudetskými Němci, tedy Němci s kořeny na území dnešní České republiky a se vztahem k bývalé vlasti. Dnes naše krušnohorské sudetské Němce potkáváme často i v organizovaných skupinách výletníků, pomáhají při obnovování kostelů, hřbitovů a jiných památek, budují památníky na místech, kde již není co obnovovat, aby životní úsilí mnoha generací nezmizelo beze stopy.

Tyto památníky jsou také připomínkou krutostí, souvisejících často s jejich nuceným vysídlením. I po dlouhých letech se mnozí z nich každoročně hromadně setkávají v německém Bavorsku v termínu svatodušních svátků na Sudetoněmeckých dnech, organizovaných střídavě v Augsburgu a v Norimberku Sudetoněmeckým krajanským sdružením, v jehož vedení je také z titulu své funkce

o 64. Sudetoněmeckých dnech

19. 5. 2013, 9:30, Augsburg – výstaviště, kongresová hala Schwabenhalle Nedělní program svatodušního setkání sudetských Němců otevřela římsko-katolická pontifikální mše, ve vedlejším sále se konala evangelická bohoslužba

úřadující ministerský předseda spolkové země Bavorsko. Aktivity odsunutých Němců obecně, a Němců organizovaných v Sudetoněmeckém krajanském sdružení zvláště, byly u nás v komunistickém Československu líčeny propagandisticky jako revanšistické v rámci studené války mezi imperialistickým kapitalismem a zeměmi socialistického tábora. Po pádu komunistického režimu se činnost spolků českých Němců se svobodně rozvíjí i na našem území.

Vzájemné (ne)porozumění

Naši bývalí němečtí spoluobčané ve své většině oslavovali přičlenění pohraničních území Československa k nacistické Říši v roce 1938 na základě Mnichovské dohody, spolu s ostatními říšskými Němci bojovali ve válce, vyvolané nacistickým režimem, za cenu velkých obětí postupně zjišťovali nelidskost tohoto režimu a jeho porážku přijali s ulehčením jako konec války. Cítili se krutě oklamaní a obelhaní Hitlerem a obávali se spravedlivého hněvu vítězů, jejichž vítězství bylo vykoupeno životy mnoha padlých.

Avšak rozhodnutí československé vlády o poválečném vysídlení naši Němci vnímali jako nespravedlnost, zabavení veškerého generacemi obhospodařovaného majetku považovali za krádež a přímo zaskočeni byli brutalitou vyhánění a průvodními zločiny, navíc státem dodatečně ospravedlněnými takzvanými Benešovými dekrety. Většina českých Němců nechápala svoji roli na rozbití Československa, považovala protektorát za války pro Čechy za přijatelný (Češi nemuseli na frontu a prakticky byli ušetřeni i náletů), zavírala oči nad nacistickým terorem a plány na „konečné řešení“ nejen Židů, ale i Čechů. Po válce násilně vysídlení čeští Němci tak vytvořili komunitu vnitřně jednotnou společně prožitým násilím. Většina Čechů informace o násilí na vlastních Němcích po válce neměla čas ani chuť řešit, zejména když násilníci měli podporu konstituujících se úřadů, ve kterých se rychle prosazovali komunisté, kteří nakonec po „vítězném únoru 1948“ veškeré diskuse ukončili vlastní politikou třídního násilí a boje proti západnímu imperialismu. Z dnešního pohledu politická odpovědnost většiny českých Němců za jejich příspěvek k rozbití Československa v roce 1938 je porovnatelná s politickou odpovědností Čechů, kteří v posledních relativně svobodných volbách po válce usnadnili nástup komunistů. Lze se jen domnívat, že v obou případech by politicky odpovědnější chování nezpůsobilo rozhodující změnu dalšího vývoje. V Československu se prosadila komunistická totalita na dalších 40 let, stejně jako v NDR, zatímco společnost v NSR tuto dobu využila nejen k hospodářskému zázraku, ale také k bolestné vnitřní přeměně přes vnější denacifikaci k přijetí demokracie. Touto přeměnou prošlo i společenství sudetských Němců.

Když v čele Sudetoněmeckého krajanského sdružení v roce 2000 stanul úspěšný politik CSU Bernd Posselt, mohl postupně identitu krajanského sdružení založeného na společném prožitku násilí směrovat do programu smíření, dobrého sousedství a upuštění od nereálných požadavků na spravedlnost. I dnes je tento program některými okrajovými spolky napadán jako příliš rychlý, tedy bez dodatečných vstřícných projevů na české straně, ale většina sudetských Němců oceňuje Berndem Posseltem zajišťovanou politickou podporu spolkové země Bavorsko i jeho zviditelňování sudetoněmecké problematiky v Evropském parlamentu. V ostatních spolkových zemích a na celostátní úrovni sjednoceného Německa takovou podporu sudetští Němci nemají.

Augsburg 2013: Vstřícná gesta a Benešovy dekrety

V průběhu hlavního projevu Bernda Posselta na 64. Sudetoněmeckých dnech v Augsburgu byl řečník opakovaně přerušován bouřlivým potleskem, když oceňoval projev českého premiéra Petra Nečase v Bavorském zemském sněmu jako vstřícné gesto ukazující na změnu postoje České republiky vůči sudetským Němcům, když odkazoval na historickou tradici zemského patriotismu, který v zemích svatováclavské koruny po staletí spojoval Čechy a Němce, a když vyzval sudetské Němce, aby se ujali spojovací role mezi Čechy, Bavorskem a Německem a plnili funkci mostu v integrující se Evropě.

Bernd Posselt však také zmínil trvající zásadní problém v česko-sudetoněmeckých vztazích, jímž jsou dekrety prezidenta Beneše, které vytvořily předpoklady pro vyhnání a beztrestnost pachatelů souvisejících zločinů. „Milí čeští přátelé, pohřběme společně to zombie,“ řekl Bernd Posselt o Benešových dekretech.

V reakci na tento projev český politolog Bohumil Doležal vyzval ke zrušení dotyčných dekretů ex nunc s tím, že právní akty, které byly na jejich základě učiněny, zůstávají v platnosti. „Bylo by to jen symbolické gesto, znamenalo by ovšem jasnou českou distanci od tohoto obludného monumentu právního nihilismu, jaký dotyčné dekrety představují,“ napsal Bohumil Doležal v Lidových novinách 25. 5. 2013.

Se vstřícností vůči Čechům, kterou bylo cítit v Augsburgu u většiny německých účastníků setkání, je rozhodně možné počítat a bylo by dobré, kdyby na ni čeští politici dokázali navázat dalšími kroky k prohloubení vzájemného porozumění.

Petr Maglia a Jiří Kupilík
redaktoři měsíčníku
Krušnohorský LUFT / Herzgebirge

Budoucnost bude příjemná, jen pokud si udržíme i své kořeny,
uvedl Bernd Posselt v exkluzivním rozhovoru pro Luft v Augsburgu

Zprava Bernd Posselt, květnové vydání Luftu a Tomáš Lindner při rozhovoru 19. 5. v Augsburgu

Překvapilo vás, že se i v roce 2013 ze sudetských Němců stalo jedno z hlavních témat české prezidentské volební kampaně?

Vůbec ne, vždycky jsem s tím počítal. Víte, společným příbuzným Čechů a sudetských Němců je psycholog Sigmund Freud, rodák ze severomoravského Příboru. A ten nás učí, že když nějaký problém, nějaké citlivé téma potlačujeme, tak se vrátí na povrch, často v tom nejméně vhodném okamžiku. To se ve volební kampani stalo a bude se to dál stávat.

Jak dlouho ještě?

Dokud nevyřešená témata společné minulosti pořádně nezpracujeme. Spousta Němců a Čechů si iluzorně myslí, že se věci sami vyřeší. Pracuji jako poslanec Evropského parlamentu, sudetské téma je jen můj koníček, kterému věnuji tak dvacet procent času. Ve své roli evropského politika neustále pozoruji, jak se dějiny dokážou náhle dostat na povrch. Hádáte se třeba o směrnici k zemědělské politice a produkci brambor a náhle na vás v debatách vyskočí předsudky z dob třicetileté války. Ve vztazích mezi státy je proto potřeba se chovat velmi citlivě.

Sudetský problém vůbec není materiální otázkou. Mnozí Češi se pořád bojí o své domky, někteří sudetští Němci možná pořád doufají v návrat ukradeného majetku. Ale o to vůbec nejde, celé je to duševní otázka. Popíšu vám to na jednom přirovnání. Lidské tělo z osmdesáti procent tvoří voda – vůbec to nejde vidět, ale je to tak. Jakmile člověk nedostane vodu, tak umírá. Nemateriálního člověka podobně z osmdesáti procent tvoří duše. Politika a sousedská politika je tedy do velké míry otázkou psychologie. Dokud totiž nějaká témata duši lidí zatěžují, tak zatěžují i vzájemné vztahy.

Co se musí stát, aby tahle zátěž zmizela?

Už se toho hodně děje, postupujeme správným směrem. Vidím hodně pozitivní proměnu při svých cestách do Česka, setkáváme se starosty, s mladými lidmi z občanských sdružení, s námi často přijíždí potomci vyhnaných českých Němců. Tohle neustále potkávání se, neustálý dialog je řešením. Je důležité, abychom vytvářeli společnou morální základnu mezi Čechy a Němci a k tomu dochází při vzájemném setkávání se, při kulturních a studentských výměnách.

Spoustu takových aktivit na nejrůznějších úrovních už probíhá, veřejnost se o nich jen musí více dozvědět. Politici musí také více pracovat s takto symbolickými kroky. Čeští politici rádi říkají, že historii musíme přenechat historikům. Ale to není pravda, historii nemůžeme nechat historikům, je to věc nás všech, a proto ji v dialogu musíme zpracovávat. Spoustu Čechů nechápe, jak velký význam pro sudetské Němce měl proslov Petra Nečase v Mnichově. Ale žádný český politik takto nepromluvil, důležitý nebyl jen věcný obsah, ale také symboly – jak nás vřele oslovil a nemluvil úplně suše, jak hovořil i o staletích společného vzájemného obohacování mezi Čechy a Němci.

Heslo letošních Sudetoněmeckých dní je „Budoucnost po-

Zdravice Bernda Posselta příznivcům Luftu

Milí česky a německy hovořící krajané,

České území bylo vždy srdcem Evropy a je jím opět. Je obklopeno věncem německých, rakouských, slovenských a polských regionů. Je v zájmu dobrých sousedských vztahů, ale i v zájmu Evropy, aby mezi těmito regiony a Čechami bylo mnoho mostů. Jedním z těchto mostů je váš dvoujazyčný časopis, dělaný s velkou láskou a s hlubokými znalostmi historie a kultury. Děkuji vám za vaši práci a přeji vám hodně štěstí a úspěchů.

Se srdečným pozdravem
Bernd Posselt
člen Evropského parlamentu
a mluvčí sudetských Němců

Liebe Landsleute tschechischer und deutscher Sprache,

Böhmen war immer das Herzland Europas und ist es heute wieder. Es ist von einem Kranz von deutschen, österreichischen, slowakischen und polnischen Regionen umgeben. Zwischen diesen Regionen und Böhmen muß es im Interesse guter Nachbarschaft, aber auch im Interesse Europas viele Brücken geben. Eine solche Brücke ist Ihre zweisprachige, mit viel Liebe und einer tiefen Kenntnis von Geschichte und Kultur gemachte Zeitschrift. Für Ihre Arbeit danke ich Ihnen und wünsche Ihnen viel Glück und Erfolg.

Mit den herzlichsten Grüßen,
Bernd Posselt
Mitglied des Europäischen Parlamentes
und Sprecher der Sudetendeutschen

třebuje domov“. Není to úplně srozumitelné – co to heslo znamená?

Je to jednoduché. Naše budoucnost leží v Evropské unii, v propojování světa, ve stále častějším cestování na větší vzdálenosti, v internetu, díky kterému dostáváme rychlé zprávy o celém světě, zkrátka v globalizaci. Jenže globalizace a evropské sjednocování bude fungovat, jen když zde budou současně silné regiony a lokální komunity – tedy to, čemu říkáme domov. Tedy ten malý prostor, ve kterém máme kořeny a kde známe místní tradice, jako třeba Krušné hory. Člověk potřebuje mít obojí – být otevřený světu i znát své kořeny. Budoucnost v globalizaci bude příjemná, jen pokud si udržíme i své kořeny, domov. To chceme naším sloganem říct.

Jak se proměňuje komunita vyhnaných sudetských Němců?

V minulých letech převzala vedení většiny sudetoněmeckých organizací moje generace, je nám všem kolem padesátky a jsme takovou přechodovou generací. Z vyprávění rodičů, podle jídla, pití, vůní domova ještě mnohé víme o životě v českých územích. Byli jsme v Bavorsku také trochu cizinci, často až do 80. let. Narodili jsme se už tady, ale tak úplně jsme pořád k bavorské společnosti nepatřili.

V čem jste se cítili cize?

Bavorsko nad námi převzalo záštitu a lidé se k nám vesměs chovali dobře. Ale přesto jsme nějak cítili, že úplně k místnímu společenství nepatříme. Jedli jsme jiná jídla, zpívali jsme jiné písně, místní dědili pole a spoustu majetku z minulých generací, zatímco my měli jen to, co si vybudovali po válce naši rodiče. Naše generace tedy stojí mezi těmi, co zažili na vlastní kůži válku a odsun, a dnešní mladou generací. Naším úkolem je zvládnout tento velký přechod: musíme těm nejstarším pomáhat s léčením jejich duševních jizev a musíme mladým pomoct v hledání kořenů.

Mění se i pohled sudetských Němců na Česko a na Čechy?

Ano, opět více k Česku nacházejí cestu. Můj děda vyrostl v rakouské monarchii, sloužil s Čechy v armádě, uměl česky, měl české přátele. Měl tedy k Česku velmi těsný vztah. Můj otec zažil těžkou dobu: nacismus, okupaci Česka, odsun, železnou oponu mezi západní a východní Evropu v době studené války. Toto všechno jeho generaci od Čechů oddělovalo. Pořád si pamatuji, jak jsme v roce 1979 tátu vlastně donutili k tomu, aby nám vůbec jel ukázat svůj starý domov v Česku. Nakonec jel, stáli jsme čtyři hodiny na hranici a pohraničníci nás šikanovali. No a srovnejte to s dneškem, nastoupíte do vlaku a bez problémů prostě jen vyrazíte do Česka. Mladí už ani neví, kde stála hranice a jak přesně vypadali hraniční kontroly. Pro ně je tedy velmi snadné znovu Česko objevovat a poznávat Čechy. A mnozí těchto možností využívají.

rozhovor pro Luft vedl
Tomáš Lindner,
redaktor týdeníku Respekt

Knihy pro vzájemné pochopení a smíření

Josef Škrábek 14. 5. 2013 v pražských Emauzích při slavnostní prezentaci knihy „Sudetští Němci o sobě“ (foto PM)

Příspěvek knih Josefa Škrábka pro vzájemné pochopení a smíření Čechů a sudetských Němců je mimořádný. Jeho kniha „Sudetští Němci o sobě“ podává jednak komentovaný přehled článků ze sudetoněmeckého tisku, týkajících se sudetoněmeckých sjezdů v posledních třech letech, jednak některé polemiky mezi sudetskými Němci. Dokládá, že sudetští Němci nejsou jednolitou skupinou, ale pestrým společenstvím s různými politickými názory. Redaktoři Luftu této knize vděčí za dobrou přípravu pro svoji návštěvu v Augsburgu 2013, při setkání s Berndem Posseltem 19. 5. však byli překvapeni tím, že nejvyšší představitel Sudetoněmeckého krajanského sdružení byl o knize informován a okamžitě požádal o její zaslání. A to i přesto, že kniha byla péčí nakladatelství a vydavatelství Zdeňka Susy slavnostně uvedena na trh teprve 14. 5. 2013 v pražských Emauzích, kde přítomní také autorovi připili k jeho 85. narozeninám.

*

Josef Škrábek se těší zájmu po zásluze díky své předešlé knize „Včerejší strach“, která vyšla česky ve třech vydáních a v německém překladu „Die gestrige Angst“ ve dvou vydáních. To poslední vyšlo v roce 2008 s úvodním slovem, ve kterém Václav Havel doporučuje knihu všem, kteří hledají bez předsudků zásadní objasnění a poučení ze společných dějin Čechů a Němců. Pro knihu s tímto polarizujícím tématem je tím pozoruhodnější, že se těší oblibě v naprosto protikladných kruzích – jak německých, tak českých, jak konzervativních, tak liberálních, jak politických, tak náboženských. Ve své knize Josef Škrábek říká: „Pravda je dobrá a nezbytná, ale často nestačí.“ Přitom neodmítá exaktní zkoumání jako základ pro historické úvahy, právě naopak. Historickému zkoumání se věnuje pečlivě. Jen se nespokojuje s odhalenými objektivním pravdami. Tuší, že objektivizace historie je velkou opovážlivostí, jejíž výsledek je napadnutelný. Je přesvědčen o tom, že mnoho subjektivního, tj. zážitky, vzpomínky, osobní přesvědčení a z toho plynoucí osudy (na různých stranách), vytváří nedocenitelný podíl na pochopení historie. „Je jeho zásluhou, že ubylo deficitu ve vědění, v pochopení přesvědčení, emocí a strachů na obou stranách,“ napsal Alois Hartl (Laudatio pro Josefa Škrábka při udělení čestného vyznamenání „Zlaté srdce pro Evropu“ kruhem přátel česko-německého porozumění) v roce 2008.

(PM)

Bernd Posselt si ze setkání s redaktory Luftu odnáší nejen aktuální výtisk měsíčníku z „Herzgebirge“, ale také druhé německé vydání knihy Josefa Škrábka „Die gestrige Angst“ z roku 2008 a zajímá se o nově vydanou knihu téhož autora „Sudetští Němci o sobě“ z roku 2013 (foto UM)

Josef Škrábek: Sudetští Němci o sobě, Vyd. Zdeněk Susa ve Středoklukách 2013, www.susa.cz
Josef Škrábek: Včerejší strach / Die gestrige Angst, česky 2002, 2005, 2006 Vyšehrad, německy 2005, 2008 Neisse Verlag

Chci ještě dokončit vize, které mám,

říká starosta Božího Daru, krajský zastupitel a senátor Jan Horník

Jan Horník před radnicí

Městečko Boží Dar s necelými dvěma sty obyvateli má v české vrcholové politice hned dva zástupce. Jednoho z nich, senátora, krajského zastupitele a dlouholetého starostu pana Ing. Jana Horníka jsme požádali o rozhovor.

Pane senátore, jak probíhalo vaše životní putování až sem na vrcholky Krušných hor?

Moje maminka se v tomto kraji ocitla kvůli odsunu sudetských Němců z moravsko-slovenského pomezí. Část rodiny skončila na západě v Německu a část zůstala zde v Sudetech. A tady jsem se narodil v roce 1954 i já. První měsíce života jsem strávil v prádelním košíku na ubytovně v Mariánských Lázních. Pak se rodiče přestěhovali do Karlových Varů, do Rybářů. V sedmi letech jsem se poprvé dostal do hor díky tomu, že otec byl vášnivý lyžař a brával mě s sebou. Mé vlastní lyžařské začátky byly na Božím Daru za hotelem Praha. Do kontaktu se sjezdovým lyžováním mě uvedli kamarádi na Neklidu s chatou „Žižkárna“, kde jsme často nocovali. Po ukončení studia na Vysoké škole zemědělské jsem pracoval jako projektant na karlovarském pracovišti Agroprojektu Praha. Pronásledovaly mě ale zdravotní problémy – alergie, později i astma, a tak jsem se na radu lékařky přestěhoval natrvalo na Boží Dar, nejdříve do své místnosti na „Žižkárně“, a svoji práci v Karlových Varech ukončil. Začal jsem měnit zaměstnání, v zimě jsem pracoval jako vlekař a správce chaty, v létě jako dělník při výměně potrubí na Myslivnách. Celkem jsem zaměstnání vystřídal asi 28.

Co stálo na počátku vaší politické angažovanosti?

Řekl bych, že jednoznačně hlavní úlohu v tom hrála rodina. Příbuzenstvo jsem měl na západě, v Německu, Rakousku a Kanadě, a získával jsem tak postupně představu, jak to funguje ve svobodné společnosti. To formulovalo i můj vztah k režimu, který u nás panoval. Ze své podstaty jsem aktivní člověk. Ve sportovní oblasti to začalo pořádáním turnajů, závodů, zakládal jsem skateboardovou asociaci v Karlových Varech. Politika to byla v tom smyslu, že jsme nebyli příznivci režimu a naše parta lidí byla prostě jiná. V Jáchymově jsem se jako člen Občanského výboru č. 50, městské části Boží Dar, snažil spolu s dalšími o osamostatnění obce. Záměr dostal zelenou v prosinci 1989, a Boží Dar se tak stal jednou z prvních obcí, která se oficiálně dne 1. 4. 1990 osamostatnila. V improvizovaných volbách jsem se stal předsedou národního výboru. Prvním počinem obnovy obce byla oprava věžních hodin na radnici. Od roku 1994 jsem začal vykonávat funkci starosty na plný úvazek.

Jak zpětně hodnotíte dobu před listopadem 1989 a krátce po něm, včetně sametové revoluce, která vás přivedla do křesla starosty Božího Daru?

Dobu před listopadem už zpětně neřeším, žil jsem dost dobrodružným způsobem, střídal zaměstnání a stýkal se hlavně s podobně naladěnými lidmi, kamarády, i když až teď s odstupem mi dochází, že ne všichni byli takoví, jak se tvářili. Prostě tak to tenkrát bylo. Společně s lidmi z našeho okolí, vlekaři z Neklidu, jsme se účastnili demonstrací v listopadu 1989 od samého začátku. Zažili jsme atmosféru v Praze na Národní třídě a hned druhý den jsme zorganizovali první protest v Karlových Varech u pošty, akci asi šedesáti lidí pod bedlivým dohledem bezpečnostních složek. K aktivnímu angažování se v politice jsem se dostal přes svého kamaráda Jiřího Kotka. Oba jsme sice byli v Občanském fóru, to se ale začalo transformovat, a tak přišla doba rozhodnout se, jak dál. Jirka přišel s tím, že musíme pokračovat, angažovat se, něco dělat, někam vstoupit. Návštěva u „lidovců“ v Karlových Varech nás utvrdila v tom, že to musí být něco úplně jiného, nového, a Jirka mne přesvědčil, že nejblíže našemu myšlení je ODA (Občanská demokratická aliance). Já jsem se rozhodl, postupně se přidali i ostatní kamarádi. Nebyla to Praha, co nás do ODA přivedlo, ale naše místní Karlovarská iniciativa. Post starosty Božího Daru, to byl pouze výsledek mého dlouhodobého, už předlistopadového angažování a snažení o samostatnost obce.

V roce 2004 jste byl zvolen senátorem již za uskupení Alternativa pro Karlovarský kraj a Sdružení nezávislých kandidátů Evropští demokraté vás přivedlo do zastupitelstva kraje podruhé. V roce 2008 následovalo třetí krajské zastoupení za Alternativu a v roce 2010 jste opět obhájil post senátora, tentokrát za TOP 09 s podporou starostů a nezávislých. Z výše uvedeného si může neinformovaný člověk říci, že to je tak trochu politická turistika. Je možné, abyste to našim čtenářům rozpletl a objasnil?

Možná, že to tak na první pohled vypadá, ale je to naprosto jednoduché. Byl jsem členem pouze jediné strany, a to ODA, do srpna 2004, kdy už bylo jasné, že na naší politické scéně tato strana končí. Od tohoto okamžiku jsem se stal nestranickým a nezávislým kandidátem a tak

vystupuji dodnes. To, že mé kandidatury probíhaly s podporou nějakého dalšího uskupení nebo strany, nebyla žádná politická turistika. Byl to vždy výsledek jednání skupiny lidí podobných názorů a přesvědčení. Sólista bez této podpory nemá v současném politickém systému šanci ani na krajské úrovni, natož celostátní. V roce 2010 jsem se názorově rozešel s Jirkou Kotkem. Nejsem typ permanentního revolucionáře, spíš se snažím hledat racionální řešení a lišily se i naše názory na hospodaření s finančními prostředky. V současnosti jsem v Senátu členem klubu Starostové a Ostravak (STAROST), za který jsem ještě s názvem TOP 09 a STAN v roce 2010 obhájil post senátora. Ze svého senátního angažování bych vyzdvihl členství v klubu, jenž je založen na principech otevřené demokracie a který garantuje moji nezávislost.

K tomu všemu jste od roku 1990 nepřetržitě starostou Božího Daru a také vaší zásluhou se toto horské městečko stalo „Švýcarskem" Krušných hor s nadstandardními vztahy se sousedním Saskem. Jak se to postupně vyvíjelo?

Jako starosta jsem se snažil zpočátku prosazovat své názory téměř za každou cenu. Měl jsem vize a nápady a většina zastupitelstva byla ochotna a schopna při jejich realizaci spolupracovat. Nebáli jsme se jít do rizika, respektovali jsme ale pravidla. Jinak bychom nedocílili ničeho. Díky společné snaze jsme se začali rychle posouvat kupředu. O tom, že můj nekompromisní přístup k věci nebyl vždy dobrý, jsem se přesvědčil při referendu o větrných elektrárnách, které na delší dobu poznamenalo vzájemné vztahy božídarských občanů. Po těchto zkušenostech jsem začal více naslouchat i odlišným stanoviskům a snažil se vysvětlovat problémy i lidem s protichůdnými názory. Takovým příkladem byla i známá „Ježíškova cesta". Návrh prošel v zastupitelstvu až na poněkolikáté. Boží Dar měl i štěstí v rozhodnutí o výstavbě benzinové pumpy. Díky příjmu peněz z této aktivity se mohl uskutečnit další rozvoj města. Zdrojem příjmů se stalo i tržiště, kde byla od začátku snaha regulace stánkového prodeje. Za peníze z těchto aktivit a při maximálním využívání peněz z dotačních titulů se nám daří naplňovat budoucí vize. Zpočátku jsem zpracovával všechny projekty sám, v současnosti již máme na tuto agendu zaměstnance. Neustále připravujeme projekty tzv. do „šuplíku". Myslím si, že pokud je nebudeme mít připravené pro okamžité použití, nemáme šanci přicházející příležitosti okamžitě využít. Zatím se nám to daří, a je proto nutné toho využívat již dnes, v budoucnu to tak již zřejmě nebude možné.

Vztahy se Saskem začínaly v počátcích v osobní, přátelské a pracovní rovině se starosty sousedních německých obcí a pozitivně se vyvíjely. Stal jsem se prezidentem české, později i německé části sdružení Euregio Egrensis, a to byl základ pro prosazení nadstandardní spolupráce nejen se saskou, ale i bavorskou stranou.

Dětství

S kamarády na startu přespolního běhu - první zprava

Ovlivňuje vaši práci komunálního politika také účast ve vysoké politice?

Být komunálním politikem, starostou, je vlastně totéž jako vykonávat manažerskou činnost. Kdybych nezačínal jako komunální politik, nikdy bych se dále nedostal. Postupnou, do povědomosti vkládanou známostí Božího Daru a výsledků práce se člověk stává známým i na krajské a později i na celostátní úrovni. Obráceně to nefunguje.

Můžete ze svých dlouholetých zkušeností zhodnotit rozdíly mezi celostátní, krajskou a komunální politikou?

V malé vesnici jde o vzájemnou denní spolupráci, je nutné hmatatelně něco tvořit, vyhodnocovat problémy a řešit je i pomocí selského rozumu. Na trh nese kůži starosta a zodpovědnost je viditelná.

Krajská politika by se mohla dělat podle mého názoru obdobně, ale to by musel být hejtman schopen naslouchat nejen svým straníkům a koalici, ale i názorům z řad opozice. Například při rozdělování dotací z ROP Severozápad se na Boží Dar nedostalo. (smích)

V politice obecně by si měl každý nastavit autocenzuru, sebereflexi. Politika často lidi hodně změní. Začnou se chovat jinak než obyčejný člověk. Například při jízdě na silnici, parkování, či spáchání přestupků, kdy při jejich řešení často hraje roli falešná kolegialita bez ohledu na stranickou příslušnost. Zejména je to markantní v politice celostátní. Čím je post vyšší, tím víc se ztrácí spojení s běžnou společností, nastává tzv. skleníkový efekt. Při hlasování o určitých rozhodnutích se schovává osobní zodpovědnost za odpovědnost kolektivní. Dělají se kompromisy typu něco za něco, aby jedinec mohl v tomto seskupení fungovat. Z pohledu obyčejného člověka to potom vypadá, že čím vyšší politika, tím větší „svinstvo". Výhodou je, když člověk v tomto společenství stojí jako nezávislý, nikoliv jako zástupce některé politické strany.

V poslední době se nám trochu zdá, že se z hlavního regionálního tahouna začínáte pomalu stahovat do svého města…

V současné době neformálně spolupracují obce Loučná pod Klínovcem, Breitenbrunn, Jáchymov, Boží Dar, Oberwiesenthal, jednání se účastní i město Ostrov, což je z praktického hlediska přínos. Schůzky bývají nevázané, ale pravidelně a podle potřeby se při nich řeší konkrétní věci (například cyklostezky, Stříbrná stezka apod.). Zapojit se chce i město Abertamy. Smyslem je vytvoření malého, ale akčního spolku bez oficiálního názvu pro řešení společných cílů. Dříve bych si to vůbec nepřipustil, myslel jsem si, že společenství samospráv dokáže zvládnout více. Pokud ale přestane mít náboj, vize, nápady, přestane být přínosem, ztrácí smysl. K tomuto názoru jsem dospěl „historicky", a proto z několika takových uskupení vystupuje-

Slavnostní otevření Cyklostezky Euregia Egrensis s kolegy z Bavorska, Saska a Durynska

me. Navenek to pak vypadá jako stahování se z regionu na hřiště města, ale mně to tak nepřipadá. Pro mě je rozhodující akčnost konkrétních lidí.

Co se z vašeho pohledu v Božím Daru za poslední léta povedlo?

Díky trpělivosti místních občanů při budování kanalizace a plynofikace byl například položen konstrukční základ pro konečné řešení komunikací. Vyřešila se tak infrastruktura města. Na vybudování inženýrských sítí jsme si jako město najímali vlastní stavební dozor, a vyplatilo se to. Myslím, že v tomto jednání je důležitý manažerský přístup. Pokud starosta něco odborně nezvládá, má si najmout osobu odborně způsobilou. Radost mám z celkového vzhledu města včetně kašen a pítek, který vydrží bez větších zásahů jistě řadu dalších let. Obchvat pomohl hlavně centru města, ale jinak než jsme čekali. Podařilo se nám prosadit i podchody. Byla to přelomová záležitost. Nesmím zapomenout ani na naučnou stezku Božídarské rašeliniště. Docela se nám daří neudělat z Božího Daru centrum cestovního ruchu v duchu kvantity, ale kvality. Další výstavbu jsme uzavřeli územním plánem tak, aby se nestavělo na okolních loukách a obec nebyla věčným staveništěm. Po dokončení rozestavěných objektů u čističky odpadních vod nepočítáme do budoucna s rozšiřováním výstavby, ale pouze s opravami. V souvislosti s nominací Krušných hor na Seznam světového dědictví UNESCO by mělo dojít k různým doporučením, pokud jde o stavební prvky, materiály apod., a tím i ke zlepšení architektury města.

Je něco, co se nepovedlo?

Z investičních akcí je to konkrétně revitalizace a sanace areálu bývalé celnice. Vize společného lyžařského areálu s městem Jáchymov. Jáchymov se rozhodl jít jinou cestou. Bylo také investováno mnoho času do jednání s německou stranou s cílem společných česko-německých sportovních i podnikatelských aktivit, zatím ale bez výrazného výsledku. A nakonec i sportovní areál, zařízení k využití volného času pro obyvatele a návštěvníky města.

Co byste si přál pro město a jeho okolí do budoucnosti?

Budoucnost vidím v zápisu Hornické kulturní krajiny Erzgebirge/Krušnohoří na Seznam světového dědictví UNESCO. Dále v konečné úpravě vrcholu Klínovce včetně věže a hotelu. V propojení lyžařských areálů Klínovec, Neklid, Boží Dar, Fichtelberg, Oberwiesenthal a Plešivec. Spolupráce na těchto akcích již probíhá ve zmíněném volném sdružení obcí.

Jak to všechno zvládáte, co rodina, zdraví a další aktivity? Co vás po tolika letech v politice motivuje, kde a jak ke všemu čerpáte vnitřní sílu?

Zvládám to čím dál hůř, protože s přibývajícími lety už nemám tolik energie a síly. Také rodina nechce, abych byl neustále mimo domov. Určité přehodnocení jsem provedl již loni. Varováním byly zdravotní problémy, které se dostavily. Snažím se přeorganizovat a změnit alespoň trochu dosavadní běh života, chtěl bych se více vrátit i ke sportu. Postupně jsem dospěl také k tomu, že nemá smysl se kvůli všemu rozčilovat, ale že je nutné přistupovat k problémům pragmaticky. Mojí motivací v komunální politice je možnost dokončit vize, které ještě mám, a některé projekty prosadit. V politice obecně mně vadí bezpráví. Není mi to lhostejné, pokud mám možnost s tím něco udělat. To mě drží. Politiku nedělám z finančních důvodů. Kromě toho, že mně vadí bezpráví, se snažím také bojovat s lidskou lhostejností.

Současná politická situace je z pohledu převážné části naší společnosti tristní. Jak to vidíte ze svých pozic vy?

Část politiků dělá svoji práci jen kvůli stálému a dobrému finančnímu zajištění, politické angažmá jako lobbing v rámci hlasování. Berou to jako prostředek, „kšeft“, nikoliv jako poslání. Je to problém celého politického spektra bez ohledu na stranickou příslušnost. Na druhou stranu jsou zde i prostí pěšáci z přesvědčení, a ti jsou mnohdy vtaženi do tohoto mlýna proti své vůli. K tomu všemu nepřispívá ani náš volební systém. Například v Německu je pětiletý, starostové se volí přímo až na sedm let. To dává více možností pro jejich aktivitu po delší časové období. Také úroveň informací z médií přispívá ke špatné náladě ve společnosti. Podněcuje se nespokojenost, kritika probíhá bez aktivity obyvatel. Chybí morálka. Nevidím to ale tak úplně tragicky. Lidé se mají stále relativně dobře a je nutné si uvědomit i pozitiva, že se něco podařilo. Celkově se dá konstatovat, že se zvedá občanská společnost, vznikají aktivity odspodu, ale i uměle z vrchu. I občanskou společnost se snaží vždy někdo uchopit, ať už to jsou politické strany, jiné iniciativy s politickými ambicemi, ale zejména recyklovaní politici. Takto k pozitivní změně ve společnosti nemůže nikdy dojít.

Máte na závěr rozhovoru nějaký optimistický vzkaz pro naše čtenáře?

Za posledních dvacet let se zde hodně změnilo. Životní prostředí, čistota ovzduší patří mezi nejlepší v České republice. Občas mám pouze strach z ekoaktivistů (ochránců přírody), aby svým počínáním neudělali jednou z Krušných hor oblast, kde se nebude moci normálně žít. Lidé by měli přehodnotit svůj žebříček hodnot. Budoucnost nevidím v konzumním přístupu k životu. To není štěstí. Hodnoty přijdou s návratem lidí k přírodě. Žít ve zdravém životním prostředí je výrazné pozitivum. Náš region v tom má dobře našlápnuto a spolupráce se Saskem dává další šance pro budoucnost. Pokud k tomu přijdou ještě splnitelné vize, budu spokojený. V tom vidím cíl naplnění i svého poslání.

rozhovor vedl Jiří Kupilík

Jan Horník

Narodil se v roce 1954 v Mariánských Lázních, základní a střední školu absolvoval v Karlových Varech, v roce 1980 dokončil studium Vysoké školy zemědělské v Praze. Od roku 1990 působí ve funkci starosty Božího Daru, od roku 2000 je zastupitelem Karlovarského kraje a od roku 2004 senátorem Parlamentu České republiky. Je podruhé ženatý, z prvního manželství má dnes již dospělou dceru, z druhého jednoho dospělého a jednoho ještě malého syna.

Jáchymov, 24.-25. 5. 2013

Fotoreportáž ze zahájení 107. lázeňské sezóny

Generální ředitel Léčebných lázní Jáchymov Eduard Bláha zahájil 107. lázeňskou sezónu již v pátek 24. května v 13 hodin slavnostním odhalením pamětní desky německého spisovatele dobrodružné literatury Karla Maye. Duchovní otec Vinnetoua se léčil ve zdejších lázních od 8. května do 17. června 1911 a v domě č. p. 127 na Hornickém náměstí naproti radnici (nyní fara církve římsko-katolické) během svého pobytu bydlel.

Promluvil také starosta města Bronislav Grulich, který v této souvislosti ocenil, že se daří zlepšovat vzhled i horní části města. Bývalý kronikář města Oldřich Ježek, který se zabýval životem a dílem Karla Maye, připomněl obecenstvu, že spisovatel se neléčil ještě v dnešních lázních, ale v lázních u pekaře Kühna dole na náměstí. Odhalení desky doplnil zpěv dětí z pěveckého kroužku Základní školy Marie Curie-Sklodowské Jáchymov.

I další oslavy zahájení lázeňské sezóny probíhaly ve znamení Karla Maye. Uskutečnila se „zátěžová projekce kina“ – maraton deseti filmů s podtitulem Vinnetou, jeho přátelé a nepřátelé. Na start se postavilo 30 nadšenců a do posledního titulku zůstalo devět statečných vytrvalců.

V sobotu program otevření 107. sezóny Léčebných lázní Jáchymov pokračoval v dolní, lázeňské části města. Tradičně na pódiu u Astorie koncertovala Hornická kapela Barbora pod vedením kapelníka pana Marouše.

O polední přestávce byl lázeňský park plný indiánů. Mezi tím vším pobíhala indiánská i běloška drobotina. U stánků se čile obchodovalo. Hlavní atrakcí oslav byl průvod, který se řadil před Kulturním domem již od půl jedné a vyrazil krátce po jedné. Hrála Hornická kapela Barbora, své umění předváděly mažoretky, byl zde kovboj na koni a indiáni.

Na pódiu promluvil spisovatel Karel May s chotí. Vinnetou a Old Shatterhand se stali bratry.

Své umění nejen v práskání bičem předvedl kovboj na koni

Úspěšné ostrovské Oskarky

Suisse získala v kategorii junior Denisa Fekiačová.

Děvčata se také umístila na prvním až třetím místě na mistrovství republiky mažoretek, které se konalo 18. a 19. května v Ronově nad Doubravou. Kromě těchto míst si přivezla i dvě čtvrtá a jedno šesté místo v duu. Začátkem října budou Oskarky reprezentovat Českou republiku na mistrovství Evropy v norském Lillehammeru.

Eva Žiláková, vedoucí souboru, MDDM Ostrov

Ještě v sobotu odpoledne vystupovala úspěšná skupina mažoretek a twirls Oskarky Ostrov při zahájení lázeňské sezóny v Jáchymově, večer už však dívky byly ve švýcarském Bienne, aby se ráno zapojily do soutěže na 34. ročníku Grand Prix Suisse et Internationale de Baton Twirling. Ze dvou twirlingových disciplín, sóla na povinnou hudbu a rhytmic twirl, si přivezly dva poháry za zlatá místa v kategorii junior, a to díky Denise Fekiačové, dva poháry za stříbrné místo si vybojovala Tereza Provazníková a dvě ceny za bronzová místa přivezla Nguyen Th Thuy Trang – Maruška. Hlavní cenu Grand Prix

Pan farář Marek Bonaventura Hric požehnal a posvětil pramen před lázeňským domem Agricola. Bohužel ve stejný den probíhaly v Jáchymově další akce: pietním aktem „24. Jáchymovské peklo“ byly uctěny oběti komunistických lágrů a dobrovolní hasiči uspořádali vlastní soutěž.

fotoreportáž Jaroslav Ochec, jáchymovský patriot

Nejdecká radioaktivní povodeň

Rozlitá Rolava v areálu mateřské školy u nejdeckého podniku Metalis

Červen 1961 zůstane v dějinách Nejdecka natrvalo zapsán černým písmem. Při povodni na řece Rolavě se tehdy protrhla hráz odkaliště úpravny uranové rudy s vysoce nebezpečným radioaktivním odpadem. Čtenářům časopisu Luft se nyní vůbec poprvé dostávají informace o průběhu povodně ze strany chemické úpravny, která spadala pod n. p. Jáchymovské doly. Nejdecká kronika z roku 1961 sice o této události vypráví a existují i svědectví pamětníků a fotodokumentace, ale archivní materiály k této události byly široké veřejnosti dlouho nepřístupné.

V noci z pátku 9. na sobotu 10. června 1961 se nad částí západního Krušnohoří přehnala bouřka s průtrží mračen, doprovázená kroupami. Hladina Rolavy a dalších potoků se nebezpečně zvedla. Povodeň napáchala škody v areálu nejdecké mateřské školy u Metalisu, v Přádelnách česané příze, podemlela dům č. p. 327 vedle mostu v dnešní Karlovarské (dříve Fučíkově) ulici, jeho část byla stržena. Vedle se nacházející most přes Rolavu byl na čas vyřazen z provozu. Nadprůměrných hodnot dosáhla i Rodišovka (Nejdecký potok), okolí „U Žáby“ bylo silně podemleto a zatopeno a zaplaveno bylo také území podél Rolavy až do Karlových Varů. Pohotovost sloužili a na odstraňování následků živelné pohromy se nezištně podíleli hasiči i vojáci, k nimž se přidali místní občané. Materiální škody byly v uvedených místech odhadnuty na cca 2,5 mil. Kčs.

Povodeň je sama o sobě vždy velkou katastrofou, z jejíchž následků se lidé jen těžce vzpamatovávají. V tomto případě však byla přírodní pohroma umocněna ještě jedním důležitým faktem. Mezi Novými Hamry a Nejdkem totiž fungovala chemická úpravna rudy, u níž se protrhlo odkaliště, čímž bylo odplaveno 40 tisíc m^3 radioaktivního kalu.

Ti, kteří se do prostoru bývalé chemické úpravny někdy vypravili, se jistě pídili po minulosti tohoto zajímavého koutu obklopeného lesy a situovaného vpravo od hlavní silnice z Nejdku do Nových Hamrů. Nezačalo to však úpravnou, jak by se někdo mohl domnívat. Začněme tedy od začátku. V letech 1883 až 1885 byla v místě pozdější úpravny vystavěna papírna, která se zaměřovala mj. na výrobu kvalitního papíru pro bankovky. Její existenci nenarušila ani světová hospodářská krize, práci v ní nacházelo přes 200 lidí. Zanikla až na počátku roku 1945, kdy bylo zařízení demontováno a odvezeno. Po válce spadal objekt pod vojenskou správu, skladoval se zde vojenský materiál. V roce 1949 získal prostory pro skladové účely karlovarský národní podnik Chemodroga.

Nejdecká papírna začátkem 30. let 20. století

Na přelomu 40. a 50. let 20. století, kdy Jáchymov zažíval obrovský rozmach těžby uranu a zdejší doly zároveň představovaly nesmírnou tragédii v podobě zaměstnávání politických vězňů, bylo zapotřebí uranovou rudu i nějakým způsobem zpracovávat před exportem do Sovětského svazu. První úpravny, jejichž hlavním úkolem bylo odstranit z vytěžené rudy co nejvíce hlušiny, a tím získat kvalitnější tříděnou uranovou surovinu, se především z dopravních důvodů začaly budovat poblíž šachet. Později se zaváděly dokonalejší hydrometalurgické neboli chemické úpravny, u nichž úprava rudy spočívala ve vyloužení uranu pomocí kyselin a jeho převedení do podoby koncentrátu.

První hydrometalurgická úpravna rudy na území Československa vznikla právě v Nejdku. V roce 1952 převzaly Jáchymovské doly areál bývalé papírny a značnými finančními náklady zrekonstruovaly budovy a vybavily je strojním zařízením. Do závodu již za existence papírny vedla vlečka napojená na železniční trať v blízkosti pily, jež byla nově rozšířena o třetí kolej.

V červnu 1952 se za poloprovozních podmínek, neboť přestavba nebyla ještě úplně skončena, počaly provádět první zkoušky provozu a technologií. Ruda se přivážela v železničních vagonech (výjimečně automobily) od Potůčků, Zadního Chodova, Horního Slavkova a Jáchymova. Při složitém procesu zpracování rudniny se používalo také černé uhlí z trutnovského revíru, které rovněž obsahovalo významnou radioaktivní příměs.

Proud vody vzal most ve Fučíkově ulici, vpravo zbytky domu č. p. 327

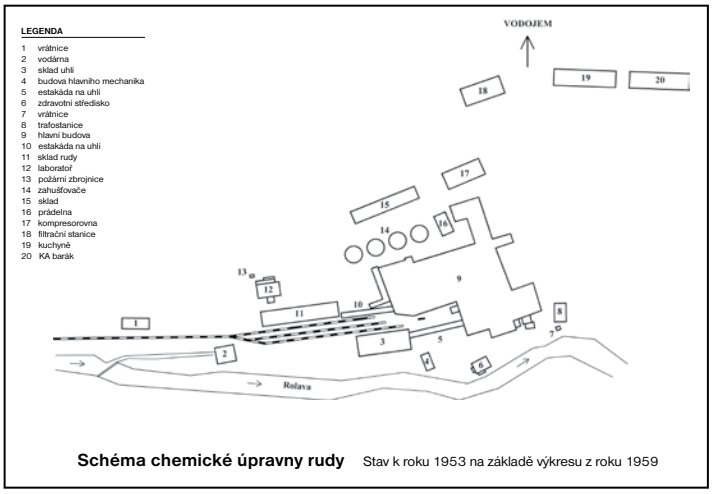

Schéma chemické úpravny rudy Stav k roku 1953 na základě výkresu z roku 1959

Úpravna fungovala ve třísměnném provozu, areál byl přísně střežen závodní stráží a pohyb osob regulován bezpečnostními opatřeními. Odpadní kaly byly ukládány pod úpravnou, kde postupně vyrostlo pět odkališť (kalojemů) o celkové kapacitě téměř 642 tisíc m^3, což si vynutilo i přeložku řeky Rolavy blíže k silnici. Z odkališť se přebytečná část roztoků vypouštěla do Rolavy, část se recyklovala a zpětně používala při mletí.

V roce 1953 prošlo úpravnou 51 tisíc tun uranové rudy (při počtu 624 zaměstnanců včetně 23 sovětských státních příslušníků), o dva roky poté to bylo již více než 98 tisíc tun. Na počátku existence závodu je uváděna i přítomnost vězňů z Vykmanova.

Úpravna se neustále potýkala s kvalitou odpadních vod. Podnik odebíral třetinu průměrného průtoku Rolavy, tj. 50 l/s. Argumentace sovětských expertů, která se objevila v žádosti o povolení vypouštění odpadních vod v květnu 1952, hovořila o tom, že vypouštěná voda nebude vůbec mechanicky znečištěna (jen bude obsahovat slabou příměs soli a bude mírně teplejší). Přes námitky karlovarských vodohospodářů vydal příslušný Krajský národní výbor v Karlových Varech povolení v intencích žádosti Jáchymovských dolů. Skutečnost však byla zcela jiná, než jak ji prezentovali sovětští odborníci. Viditelné zakalení Rolavy svědčilo o tom, že s řekou není něco v pořádku, provedené rozbory vody ukázaly pokles množství kyslíku a zvýšený obsah síranů a sodíku. V průběhu roku 1953 byl dokonce kvůli prasklé nádrži s kyselinou v úpravně vyřazen z provozu závod Metalis Nejdek. Znečištěná voda se dostala do potrubí celého Metalisu. Německý časopis Neudeker Heimatbrief otiskl roku 1955 informaci o tom, že voda v Rolavě měnila svoji barvu v zelenou, hnědou a černou. Pracovníci úpravny byli vystaveni zvýšené radioaktivitě. Podle zápisu z roku 1959 si při pravidelných zdravotních prohlídkách stěžovala část zaměstnanců na únavu, malátnost, spavost nebo nespavost a bolesti hlavy. Vyskytly se rovněž případy rakoviny jater, choroby horních a dolních cest dýchacích a otravy. S jistotou lze tvrdit, že ani na počátku existence úpravny se lidé nevyvarovali zdravotních komplikací.

Ta nejhorší zpráva však přišla po povodni. Dne 12. června 1961 proběhlo v nejdecké úpravně komisní šetření, které mělo zjistit rozsah a příčinu vzniklých škod. Jeden z pozorovatelů velké vody podal následující, redakčně mírně zkrácenou zprávu.

Po 19. hodině večerní začalo v prostoru Nejdku a Vysoké Pece pršet, šlo o normální silnou bouřku. Ve 20 hodin déšť ustal. Ve 21:45 hodin začala v Přádelnách česané příze Nejdek houkat siréna. Na dotaz po příčinách houkání sirény bylo sděleno, že v přádelnách je povodeň. Během čtvrthodiny stoupla hladina vody v Rolavě asi o metr nad normální stav a kolem 22:30 až 22:45 takto protékala kolem chemické úpravny. Byl slyšet hukot balvanů valících se v místě vývařiště. Byla úplná tma, a protože již v 19:30 hodin byl vypnut elektrický proud, byl v podniku zastaven provoz.

Ve 22:45 hodin byla vyklizena vrátnice, ošetřovna a zbrojnice Lidových milic. V té době spadla následkem silného proudu vody a kamení požární zbrojnice. Ve 23:45 hodin šlo vodou dřevo, klády a začala se řítit ošetřovna (několik set metrů nad úpravnou se nacházela pila, odkud se dalo dříví do pohybu; pozn. autora). V té době bylo telefonicky voláno z vrátnice na Obvodní báňský úřad Ostrov s oznámením, že je v podniku povodeň a hrozí nebezpečí protržení hrází kalojemu. Hladina vody kulminovala, když dosáhla do výše mostu, po 24. hodině počala voda klesat. Teprve pak, v jednu hodinu ráno, se protrhla hráz kalojemu č. 5. Koryto řeky totiž bylo zaneseno balvany, takže v toku Rolavy vznikla přehrada a zadržená voda se přelévala do kalojemu č. 5, který postupně zaplňovala. Vtržení vody z řeky do kalojemu bylo umožněno nárazy dlouhého dříví, které voda přinášela z řeky. V krátkých intervalech přicházelo 10 až 12 kusů klád. V době maximálního průtoku v Rolavě byla její hladina asi o dva metry vyšší než hladina sousedního 5. kalojemu. Po jeho zaplnění a přelivu vody zpět do Rolavy došlo k protržení hráze i na jejím dolním konci. V 1:15 hodin počal nový déšť a hladina začala znovu stoupat. V další diskusi podle výpovědí projektantů a svědků bylo zjištěno, že maximální hladina vody v regulovaném toku stoupla o 0,8 až 1,3 m nad propočtené koryto schopné propustit stoletou vodu.

Všechny následky velké vody lze jen stěží vyjmenovat. Materiální škody v areálu úpravny byly vyčísleny na 4 miliony Kčs. Z kalojemů bylo odplaveno 40 tisíc m^3 radioaktivního kalu, Rolava vykazovala zvýšené hodnoty železa a manganu. Úpravna postrádala navíc jeden barel s radioaktivním odpadem, po němž pátrala Veřejná bezpečnost. Rolava se na řadu let stala doslova mrtvou řekou.

Ani po této povodni, o níž v tehdejším tisku kvůli úniku radioaktivních látek nepadlo ani slovo, se chování Jáchymovských dolů nezměnilo. V souvislosti s celkovou koncepcí zpracování uranových rud však počátkem 60. let padlo rozhodnutí vybudovat novou úpravnu a provoz nejdeckého podniku ukončit. Dne 1. října 1964 vstoupil závod do likvidace, jež byla ukončena k 30. červnu 1965. Strojní zařízení bylo odvezeno do chemické úpravny Mydlovary u Českých Budějovic. Objekty úpravny byly demolovány a celý areál byl vzápětí asanován a rekultivován.

Pavel Andrš
foto archiv autora
a archiv Diamo Příbram,
fond Jáchymovské doly, n. p.

Zdravotní středisko úpravny rudy patřilo k nejvíce ohroženým budovám

Doporučujeme kulturní

Abertamská pouť
Město Abertamy

Kulturní akce

14.–16.6. - Abertamská pouť (náměstí Abertamy)
15.–16.6. - Občanské sdružení Abertamy zve na prohlídku muzea rukavičkářství s ukázkami vysekávání, šití a žehlení rukavic (MÚ Abertamy; 13.00 – 17.00)
15.6. - Setkání německých rodáků (Hotel Seifert, Nové Hamry; 12:00)
18.6. - Taneční a společenské odpoledne s hudbou Jana Neveselého (Hotel Modrá hvězda H. Blatná; 14:00 – 17:00)
21.6. - WITTE Den dětí - Technika letí (Nejdek; 8:00 - 13:00)
22.6. - VI. ročník dětské zálesácké olympiády (Rybná u Abertam; 14:00)

Koncerty, divadla

20.6. - Symfonický koncert k 180. výročí narození J. Brahmse (Lázně III., K. Vary; 19:30)
22.6. - Abertamy FEST (areál TS Abertamy)
26.6. - Kterak se loupežník do pekla dostal (divadelní sál DK Ostrov; 17:00)
28.6. - Divadelní soubor Jirásek z Nejdku, Joe DiPietro: Potichu to neumím, jsem vášnivej! (Jáchymov; 19:30)
2.7. - Voice & Toys (Galerie umění Karlovy Vary; 20:00)
3.7. - Čechomor a KSO (letní kino, Karlovy Vary; 19:00)
4.7. - Joe Satriani (Amfiteátr Loket; 19:00)

Výstavy, přednášky

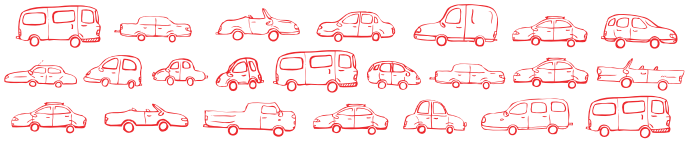
do 23.6. - Ještě jsme ve válce (Muzeum Karlovy Vary)
do 28.6. - Kája Saudek: Kdo chce zabít Jessii (Stará radnice, Ostrov)
do 30.6. - Houby, houbičky aneb Jan Bružeňák kreslí s dětmi pro děti (Letohrádek Ostrov)
do 30.6. - Josef Mladějovský: Ona to je vlastně taková utopistická estetika (Letohrádek Ostrov)
do 18.8. - Jiří Načeradský: Kresby a grafika 1956 – 2012 (Letohrádek Ostrov)
do 15.9. - Loutky z Chebských sbírek (Muzeum Nejdek)
20.6.–29.9. - Michael Rittstein: Galaktické manšestráky (Letohrádek Ostrov; vernisáž 17:00)
26.6.–14.7. - Tajemné podzemí Krušnohoří (Muzeum Královská mincovna Jáchymov)
Putovní panelová výstava fotografií, pořádaná Karlovarským krajem a společností Wirtschaftsförderung Erzgebirge GmbH z Annabergu-Buchholzu, představí nejzajímavější lokality českého a saského Krušnohoří, které aspirují na zápis na Seznam světového dědictví UNESCO. Vernisáž výstavy se uskuteční 26. 6. v 16 hodin v jáchymovské Královské mincovně, po Jáchymově ji bude možné vidět v Abertamech (26. 6. – 14. 7.), v Horní Blatné (7. 8. – 25. 8.), na Božím Daru (28. 8. – 15. 9.) a poté i v Sasku.
29.6.–25.8. - Cabani - 18 let práce pro MFF Karlovy Vary (Galerie umění Karlovy Vary; vernisáž 17:00)
29.6.– 1. 9. - Sensorium – Contemporary Art, Film, Music (Galerie umění Karlovy Vary; vernisáž 19:00)
29.6.– 1. 9. - Design by Bořek Šípek (Muzeum Karlovy Vary; vernisáž 16:00)

Kina

15.6. - Sammyho dobrodružství (kino Pernink; 18:00)
21.6. - Nic nás nerozdělí (kino Nejdek; 17:00 a 19:30)
22.6. - Nadějné vyhlídky (kino Horní Blatná; 18:00)
28.6. - Nádherné bytosti (kino Nejdek; 17:00 a 19:30)
29.6. - Konečná (kino Nejdek; 19:30)
28.6.–6.7. - Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary – 48. ročník

Zájezdy

22.6. - zájezd do zámků Manětín, Bečov n. Teplou a následně do zámeckého pivovaru v Chyši – pořádá SPCCH Abertamy pro své členy i ostatní zájemce z Abertam, Perninku, Horní Blatné a Potůčků. Odjezd z Potůčků v 7:15, z Horní Blatné v 7:30, z Perninku v 7:45, z Abertam v 8:00 hodin.

WITTE Den dětí - Technika letí
21. června (8-13 hodin)
WITTE Automotive v Nejdku (vstup naproti autobusovému nádraží)

LÉČEBNÉ LÁZNĚ JÁCHYMOV červen 2013

18. 6. úterý v 19:30 hod., 70 Kč
Curie
Stana zpívá Edith Piaf
Večer francouzských šansonů

20. 6. čtvrtek ve 20:00 hod., 110 Kč
Radium palace
Pražské komorní trio
Sólisté pražské AMU a plzeňské konzervatoře přednesou skladby od L. v. Beethovena, A. Dvořáka, Z. Fibicha a dalších.

25. 6. úterý 19:30 hod., 110 Kč
Akademik Běhounek
České saxofonové kvarteto
Roman Fojtíček (alt-tenor saxofon), Radim Kvasnica (alt-soprán saxofon), Otakar Martinovský (tenor saxofon), Zdenko Kašpar (baryton saxofon). Na programu jazzové melodie a evergreeny např. od G. Gershwina, J. Ježka, R. Rodgese a dalších.

27. 6. čtvrtek ve 20.00 hod., 130 Kč
Radium palace
Přípitek s Johannem Straussem
Slavnostní operetní koncert v podání členů Plzeňské operetní scény, Eva Charvátová – soprán, Plamen Prokopjev – tenor, Jiří Rajniš – baryton, Petr Benda – housle a Karel Friesl – klavír.

29. 6. sobota 20:00 hod., vstupné 70 Kč
Radium palace
Jazzový večer s Petrou Brabencovou a kapelou JAZZ KVé
Karlovarské combo předvede jazzové standardy od Ellingtona až po Milese Davise.

Aktuální informace: www.laznejachymov.cz
www.facebook.com/spainfo.jachymov

SPORT

15.6. - Xterra Ostrov – Mistrovství ČR v terénním triatlonu, hobby závod jedotlivců a štafet, duatlon pro děti a mládež (Staré náměstí Ostrov;
16.6. - 14. ročník závodu horských kol (Chodov; 10:00)
19.6. - Kolo pro rodinu (Chodov, u parkoviště vodní nádrže Bílá voda;17:00)
21.6. - Velká cena Sokolova (atletický stadion Sokolov; 16:00)
22.6. - O pohár města Ostrova – MTB XC (u nemocnice Ostrov; 10:00)
23.6. - Kadaňské XC okruhy – MTB XC (Kadaň; 10:00)
28.–29.6. - Krakonošovo koloběžková „24 hodinovka“ v Aši (sportovní areál Pod vrchem, Háj; 17:00)
5.7. - XC Partyzán – MTB XC (Chodov; 10:00)
20.7. - Horský výběh Perštejn – Klínovec, 17,8 km. (Pernštejn; 11:00)

a společenské programy a sportovní akce

Pozvánka pro děti na zálesáckou olympiádu 2013

Zálesácké medaile z let 2009 až 2012, pohár za 1. místo ve střelecké soutěži dětské zálesácké olympiády 2012

VI. ročník dětské zálesácké olympiády pro předškoláky a školáky I. stupně se bude konat v sobotu 22. 6. od 14 hodin na Rybné u Abertam. Na dvoukilometrové trati je celkem 9 stanovišť, kde závodníci podle obrázků a vzorků určují stromy listnaté a jehličnaté, plody, rostliny, ptáky, ryby, hmyz, řemesla a dopravní značky. V minulém roce se ve třech věkových kategoriích zúčastnilo 22 předškoláků, 29 prvňáků a druháků a 17 žáků ze třetí až páté třídy. Startovné se nevybírá, každý účastník dostane diplom a občerstvení, ti nejlepší medaile, včetně té bramborové za čtvrté místo. Samostatnou disciplínou je střelba ze vzduchovky s pohárem pro vítěze. O doprovodné týmy dospěláků je také postaráno, mohou závodníkům opékat špekáčky u ohně. „Cílem je vylákat děti ze školních lavic, od televizí a počítačových monitorů do lesa a ukázat jim, že venku je mnoho zajímavostí," říká Jaroslav Mynařík, který se zálesáckou olympiádou začal v roce 2008 pro vnuky a jejich kamarády. Loni se na akci sjelo přes sto účastníků z okolních obcí, včetně městských dětí chalupářů. Rodina Mynaříkova se těší na všechny letošní účastníky, děkuje za pomoc starším žákům ZŠ Abertamy a ujišťuje laskavé sponzory, že jejich podpora bude opět dobře využita.

Na ptačím stanovišti mají děti určit také tohoto opeřence, kresba Jaroslav Mynařík

Každý plakát je originálem

Jaroslav Mynařík z Rybné u Abertam také kreslí a následně vypaluje obrázky na překližku – obraz Abertamy, staré náměstí

text a foto Petr Maglia

Krušnohoří bez hranic

Plánujete dovolenou v česko-německém příhraničí? Chcete na výlet a nevíte kam? Pro turisty i pro občany horských obcí vznikly nové webové stránky s podrobnými informacemi o regionu Deutschneudorf – Lesná v Krušných horách. Projekt podpořený z Fondu malých projektů Cíle 3 v Euroregionu Krušnohoří/ Erzgebirge z Programu na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2007 až 2013 s názvem „Přeshraniční propojení – turisticky orientovaná internetová prezentace společného přeshraničního regionu v okolí Deutschneudorf a Lesná" byl zahájen dne 15. 5. 2012 a ukončen dne 15. 5. 2013. Nositelem projektu byla obec Deustchneudorf na saské straně a partnerem projektu Horský klub Lesná, o. s., na české straně. Cílem projektu bylo poukázat na skutečnost, že státní hranice není bariéra. Do budoucna bychom rádi udrželi tyto nově vzniklé internetové stránky stále živé a doplňovali aktuální informace o akcích, obcích a rozšiřovali materiály o regionu. Objevte i vy tento jedinečný kus přírody a kulturní krajiny, kterou nezastaví hranice. Naše pestrá a rozmanitá oblast má své vlastní kouzlo a nabídne vám jedinečné zážitky. Vydejte se na virtuální cestu napříč Krušnými horami a pak nás přijeďte navštívit.

Dana Waldsteinová
koordinátorka projektu na české straně

Dne 14. 5. 2013 proběhlo na Lesné za četné účasti starostů českých i saských obcí slavnostní „otevření" internetových stránek, které v české i německé mutaci nabízí přívětivé prostředí a mnoho informací o obcích regionu, kulturních památkách, muzeích, tipech na výlety, zimních střediscích, turistických zajímavostech, plánovaných akcích v regionu, kontaktech na penziony, hotely a restaurace s možností doplnění (www.krusnohori-bez-hranic.cz / www.grenzenloses-erzgebirge.de).

Pernink, 7. 6. 2013

Divadelní soubor Jirásek Nejdek v Perninku

Divadelní scéna v Perninku vznikla v roce 1920 až 1921 a již nikdo nepamatuje, kdy se tady hrálo divadlo naposled. Dne 7. 6. 2013 jsme v dnešním kině zahráli hru od Joe DiPietro „Potichu to neumím, jsem vášnivej“ (viz Luft č. 2/2013). Příští představení hraje DSJ v Jáchymově 28. 6. 2013, začátek představení je v 19:30. Jste srdečně zváni.

Radomír Ráďa Böhm, představitel Nunzia

Merklínští žáci hrají místní pověsti

Snad by se hroznětínský učitel nezlobil, že jím sbírané pověsti ožily na podiu Merklínského kulturního klubu. V knize Pověsti a pohádky z kraje mezi Klínovcem a Doupovskými horami, z lidového vyprávění převyprávěného Hansem Nürnbergerem a přeloženého paní Zdenkou Čepelákovou, se pověst jmenuje O loupeživém rytíři na Vlčinci. My jsme si ji přejmenovaly na Žluté kvítí a upravili tak, aby každý z 22 žáků třídy spojeného druhého a třetího ročníku merklínské školy měl svoji roli. Představení si žáci připravovali asi měsíc, a kromě kulis a částí kostýmů (uši a čumáčky psů, přilba rytíře, žluté kvítí...), pracovali také na textech ke čtyřem písním, které představení doprovázely. Představení se uskutečnilo 21. května. Žáci se svojí učitelkou ho věnovali svátku matek, otců i rodin. Dojemně vtipnému příběhu o velké odvaze a lásce tleskali rodiče i další příbuzní a známí malých herců. Ti se s odvahou hlavního hrdiny ještě vypraví do tajemných lesů Vlčince, který se z Merklína tak příkře zvedá.

text a foto Ivana Matuštíková, ZŠ Merklín

V představení Žluté kvítí vystoupilo na pódiu Merklínského kulturního klubu celkem 22 žáků druhé a třetí třídy ZŠ Merklín za hudebního doprovodu učitelky

Kulisy pro příběh, který se odehrává také v hlubokém lese krušnohorského kopce Vlčinec nad Merklínem, si děti namalovaly samy

Žluté kvítí

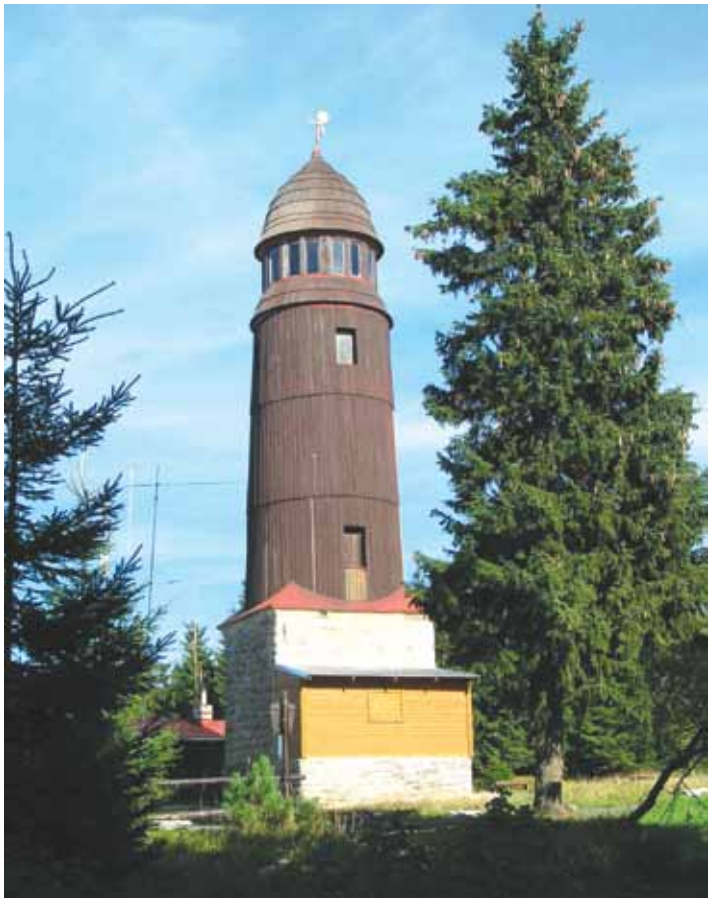
V úterý 21. 5. 2013 jsme hráli ŽLUTÉ KVÍTÍ. Bylo to o tom, že maminka onemocněla. A její syn měl moc práce. Poslala ho na Oldřiš za bylinářkou, ta byla moc líná. Ta kořenářka mu dala bylinu podběl. Šel domů a uvařil mamince čaj, napila se, nepomohlo to. Šel za bylinářkou na Lípu. Ta mu dala plícník lékařský. Šel domů, doma uvařil mamince čaj. Napila se, nepomohlo to. Maminka ho poslala za bylinářkou do Pstruží. Ta mu dala diviznu. Doma dal napít mamince, zahekala a nepomohlo to. Tak šel za doktorem do Hroznětína. Zeptal se, jestli by mu mohl pomoci s maminkou. Doktor si zabalil věci a šli do Merklína. Doktor se na ni podíval a řekl: „Tvé mamince není pomoci.“ Šel ke dveřím, ale potom si vzpomněl a řekl, že na svahu Vlčince roste ŽLUTÉ KVÍTÍ, které může mamince pomoci. Kristián zavolal, že půjde na Vlčinec. Přišla Kerstin, potom mlynář, kovář, švec a stařeček. Přemlouvali ho, aby tam nechodil, a Kristián tam stejně šel. Cestou slyšel divoké prase, datla, kukačku, káně a sovu. Byla noc a Kristián usnul. Přišly tam víly a rozházely tam žluté kvítí a zpívaly. Kristián se probudil a uslyšel, jak štěkají psi. Rychle trhal do košíku kvítí, přiběhli k němu psi a začali se k němu lísat a přiběhl k němu rytíř a začal křičet: „Já ti dám roztomilí pejskové, psi, trhejte, kousejte, rvěte!“ Zakopl o kmen a zemřel. Kristian běžel domů, uvařil doma čaj a maminka se uzdravila. Všichni tleskali. Moc se mi to líbilo.

Štěpán Novotný, žák třetího ročníku ZŠ Merklín

Nakonec statečný Kristián z lesa získal vzácné bylinky a čaj z nich vyléčil nemocnou maminku

Rozhledně na Blatenském vrchu je sto let

Rozhledna na Blatenském vrchu od jihozápadu (foto MU)

Je neděle 6. července 1913 a z Horní Blatné stoupají směrem na Blatenský vrch desítky vyšňořených dam a pánů. Důvod? Toho dne byla vrcholu kopce vysvěcena nová rozhledna s přilehlou restaurací. Zanedlouho tomu bude právě sto let.

Zatímco nedaleké krušnohorské tisícovky umožňovaly turistům již řadu let výhled do kraje z kamenných rozhleden a výletníci se zde mohli obvykle i občerstvit, Blatenský vrch (1 040 m n. m.) v tomto trochu zaostal. Na Auersbergu (1 019 m) v Sasku byla první rozhledna postavena už v roce 1860 (a zvýšena pak v roce 1901), na nejvyšší krušnohorské hoře Klínovci (1 244 m) se rozhledna objevila v roce 1884, Plešivec (1 028 m) byl ozdoben vyhlídkovou věží v roce 1895 a skorotisícovka Peindlberg (Tisovský vrch, 976 m) u Nejdku se přidala v roce 1897. Jen Blatenský vrch nic.

První turistická bouda na Blatenském vrchu (foto A. Wüst, 1911)

Když byl v roce 1906 založen hornoblatenský spolek zimních sportů, zrodil se v hlavách jeho členů nápad postavit na Blatenském vrchu alespoň turistický přístřešek. Pozemek pro stavbu se mu podařilo získat od lesního úřadu v Potůčkách, pod něž Blatenský vrch územně spadal a dodnes právě s výjimkou vrcholu spadá (údajně se to tehdy neobešlo bez zaplacení nějaké té rundy piva v hospodě), peníze se podařilo shromáždit ze sponzorských darů, veřejných sbírek a výnosu z divadelních představení. Brzy poté vznikla na vrcholu skromná dřevěná turistická chata, přístupovou komunikaci od silnice Horní Blatná – Ryžovna vybudoval spolek převážně vlastními silami.

Prostory často navštěvované chaty se však brzy staly příliš těsnými, a proto padlo rozhodnutí postavit těsně vedle chaty horský hotel a také rozhlednu. Část peněz potřebných na stavbu získal spolek prodejem dřevěné boudy továrníkovi Blumerovi ze saského Cvikova, který si z ní udělal rekreační chatu.

Stavba 21 metrů vysoké vyhlídkové věže a restauračního a ubytovacího objektu začala v roce 1912 podle návrhu architekta Karla Mattusche z Karlových Varů a slavnostní otevření se odehrálo již zmíněného 6. července 1913. Rozhledna má podobu kamenné, zčásti dřevem obložené, směrem nahoru se zužující věže zakončené lucernou s kruhovým vyhlídkovým ochozem. Ve směru na Horní Blatnou a na Johanngeorgenstadt byly kvůli lepšímu výhledu vykáceny dva průseky, z nichž ten směrem k Blatné sloužil také jako sáňkařská dráha. Rozhledna byla pojmenována Zitina vyhlídka na počest rakouské arcivévodkyně, budoucí poslední rakouské císařovny a v letech 1916–1918 poslední české královny Zity Bourbonsko-Parmské (1892–1989). Není bez zajímavosti, že tato prý velmi energická šlechtična přežila svého manžela, císaře Karla I., o plných 67 let.

Rozhledna a hotel krátce po dostavění (foto A. Wüst, 1913)

Rozhledna a hotel s novou přístavbou sálu a garážemi (foto Rupert Fuchs, 1927)

První světová válka na čas zastavila rozmach turistického ruchu a teprve po ní se zájem o Blatenský vrch začal znovu rychle zvyšovat. Kapacita zařízení zvaného hotel Plattenberg či Sporthotel přestala opět dostačovat, a proto byl k němu v roce 1927 nákladem 40 000 Kč přistavěn velký sál s ústředním topením, ve kterém často hrála muzika a tancovalo se. Součástí přístavby byly i garáže pro pět automobilů a letní terasa.

Po druhé světové válce připadl hotel pohraničníkům, kteří jej zdevastovali natolik, že musel být v 50. letech zbourán. Rozhledna naštěstí přežila. V roce 1977 prošla rekonstrukcí a v roce 2002 u ní město Horní Blatná obnovilo přístavek, který předtím zachvátil požár. V současnosti je rozhledna, ze které je nádherný rozhled na českou i saskou stranu Krušných hor, přístupná v letních měsících od 10 do 17 hodin, v zimě o víkendech. Opět se zde nabízí i občerstvení, jestli se však uskuteční plány postavit znovu i horský hotel, není zatím jisté.

Michal Urban

Krušnohorské lesy dříve a nyní (3. díl)
Přirozená rozmanitost lesů

V předchozích dvou číslech jsme si udělali výlet do lesů v různých časových obdobích, nyní si představíme jednu z věd, které tvoří základnu lesnického rozhodování. Předem se omlouvám, že tento příspěvek bude méně čtivý, ale je nezbytný pro pochopení souvislostí následujících dílů seriálu. Všichni tušíme, že typ lesa, a potažmo jeho dřevinná skladba je nějak závislá na klimatu, půdních podmínkách, množství srážek a tak dále, je v tom ale nějaký systém? Ano, systém vytváří na základě vztahů mezi stanovištními podmínkami a lesními společenstvy věda, která se jmenuje lesnická typologie.

Před osídlením člověkem, tedy za klimatických podmínek podobných dnešním, vypadaly přirozené lesy na každém stanovišti zcela jinak, jiné byly na svazích v různých nadmořských výškách a s různou expozicí, jiné na náhorních plošinách, lišily se podle typů půd, od rašelinišť až po čedičové suti.

Přehled lesních typů

Uvedená tabulka zobrazuje systém lesních typů používaný v ČR, v němž se kombinují vlivy půdy a klimatu. Svislá osa zobrazuje lesní vegetační stupně, resp. přibližnou nadmořskou výšku. Zjednodušeně řečeno, naspodu tabulky je vedro a navrchu zima. Vodorovná osa odráží stav půdy, vlevo je sucho a málo živin a směrem doprostřed přibývají živiny a vpravo je už extrémně mokro. Optimální růstové podmínky pro většinu dřevin jsou ve středu tabulky. Průsečík lesního vegetačního stupně a ekologické řady vytváří soubor lesních typů, který je možné v terénu určit pomocí půdních sond a bylinné vegetace na každém konkrétním stanovišti. Z logiky věci vyplývá, že každý soubor lesních typů vyhovuje jiným dřevinám. Přirozené dřevinné skladby byly rekonstruovány pro každý soubor lesních typů a s různou mírou přesnosti jsou známé.

Lesní vegetační stupně (LVS) jsou nazvány podle dřevin, které v jejich přirozené skladbě převládají, tedy od nejteplejšího po nejchladnější 1) dubový, 2) bukodubový, 3) dubobukový, 4) bukový, 5) jedlobukový, 6) smrkobukový, 7) bukosmrkový, 8) smrkový, 9) kleč.

V Krušných horách převažují lesní vegetační stupně jedlobukový se zastoupením asi 28 %, smrkobukový (cca 27 %), bukosmrkový (cca 29 %) a smrkový, který zde zaujímá 10 % plochy lesa. Z řad převažuje kyselá s cca 62 %, svěží s 13 % a podmáčená s 12 %.

Podívejme se nyní blíže na lesní typy, které v Krušných horách převažují.

7K Kyselá buková smrčina, je v Krušných horách zastoupena 20 %

Vyskytuje se na náhorních plošinách v Krušných horách v nadmořských výškách zhruba 800–1 000 m n. m. na kyselých horninách (žuly, ruly, svory, fylity), v přirozené dřevinné skladbě převládá smrk (70 %), buk zde má nižší vitalitu a přirozené zastoupení (20 %), dále se vyskytovala jedle a jeřáb v zastoupení asi 10 %, vtroušeně bylo možné nalézt borovici a břízu. Porostní výstavba byla jednoduchá, díky drsnému podnebí jsou porosty silně ohroženy sněhem, větrem, jinovatkou.

6K Kyselá smrková bučina, zastoupení v Krušných horách 14 %

Vyskytuje se na svazích a zvlněných plošinách v nadmořských výškách 650–950 m n. m., na středně hlubokých, někdy písčitých půdách. Přirozená dřevinná skladba je buk 50 %, smrk 30 %, jedle 20 %, přičemž tyto hlavní dřeviny jsou konkurenčně vyrovnané. Vtroušeně se zde vyskytovala borovice, bříza, jeřáb, porostní výstavba byla jednodušší. Porosty jsou ohroženy zejména sněhem a jinovatkou, větrem méně.

5K Kyselá jedlová bučina, zastoupení v Krušných horách 15 %

Vyskytuje se na svazích v nadmořských výškách 500–700 m, na kyselých horninách na hlubších půdách. V přirozené dřevinné skladbě převládal buk (60 %) s proměnlivou příměsí jedle (30 %) a smrku (10 %), vtroušeně se vyskytovala bříza a borovice. Ohrožení porostů větrem a sněhem je malé.

Přejděme nyní k málo zastoupeným, ale o to zajímavějším lesním typům, které se vyskytují v oblasti rozšíření Luftu.

8R Vrchovištní smrčina, zastoupení v Krušných horách 1,3 %

Vyskytuje se v pokleslinách na náhorních plošinách v nadmořských výškách nad 700 m, v inverzních polohách může být i níže. Půda je rašelinná, silně kyselá a extrémně chudá, hladina spodní vody je blízko povrchu půdy. Smrk je zakrslý ve skupinách a silně trpí mrazem a nedostatkem půdního vzduchu. Přirozená dřevinná skladba je smrk 80 %, bříza (kleč) 20 %. Najít ji můžeme prakticky ve všech krušnohorských rezervacích.

8M Chudá smrčina, zastoupení v Krušných horách 1,3 %

Vyskytuje se ve vrcholových partiích, půda je mělčí, hlinitopísčitá, značně skeletovitá, v humusu místy s náznaky rašelinění. V přirozené dřevinné skladbě zcela převažuje smrk (90 %), jeřáb je zastoupen 10 %, vtroušeně se vyskytuje jedle, buk, javor klen. V podrostu převažuje borůvka. Porosty jsou silně ohroženy sněhem a námrazou, středně větrem.

8A Klenová smrčina, zastoupení v Krušných horách 0,2 %

Vyskytuje se ostrůvkovitě na kamenitých a balvanitých svazích v nadmořských výškách nad 900 m. Geologické podloží tvoří zpravidla bohatší horniny (čedič). V přirozené dřevinné skladbě převládal smrk 90 %, příměs tvořil klen, buk, jeřáb, jedle s výrazně nižším vzrůstem. V podrostu jsou významně zastoupeny kapradiny. Najdeme ji na Božídarském Špičáku.

A teď si to krátce shrňme. Před kolonizací Krušných hor vypadaly zdejší lesy zhruba takto: na svazích v nadmořských výškách mezi 500–800 m rostly smíšené porosty buku, jedle a smrku (nazývané Hercynská směs), v nižších polohách převažoval buk s jedlí a s rostoucí nadmořskou výškou buk a jedle postupně vyklízely pozici smrku, který lépe odolává tvrdším klimatickým podmínkám vyšších poloh. Nad 800 m n. m. v přirozené dřevinné skladbě již jednoznačně převažuje smrk, v hřebenové části Krušných hor se ke smrku začíná přidávat jeřáb.

Ale vyskytují se i výjimky. Na specifických stanovištích se prosazují jiné dřeviny, v údolích kolem vodních toků a na bohatších půdách se vyskytují náročnější dřeviny jako jasan nebo javory, na extrémně chudých půdách převažuje bříza pýřitá a na rašeliništích kleč, v nivách kolem některých toků olše a mnoho dalších.

Před příchodem člověka zde byly lesy rozmanitější, hlavní rozdíl oproti dnešku byl v tom, že na relativně malé ploše se střídala různá věková stadia dřevin.

Karel Picura

TIP NA VÝLET

Naučnou stezkou „Jáchymovské peklo“

Pietní akt u Brány svobody před kostelem sv. Jáchyma

Každý rok koncem května pořádá Konfederace politických vězňů v Jáchymově pietní akt s názvem Jáchymovské peklo. Zde si celý národ připomíná utrpení, které do naší vlasti zavedl sovětský režim. Utrpení, které dosáhlo nestvůrných, obrovských rozměrů. Vždyť jen v Československu prošly tábory nucených prací desítky tisíc nespravedlivě vězněných lidí, muklů, mužů určených k likvidaci. Prvé tábory vznikly v Jáchymově, proto za místo pietního aktu byl zvolen Jáchymov.

Je správné, že se nezapomíná. Při pietním aktu se slouží mše za oběti režimu, k pomníku „Brána svobody“ před kostelem sv. Jáchyma se pokládají věnce a květiny, věnec od prezidenta ČR, od senátu i od poslanecké sněmovny, od předsedy vlády, místopředsedy vlády, od Karlovarského kraje, za města Jáchymov a Ostrov, za KPV i skauty, za příbuzné; ale i prostí občané zde, často až po obřadu, položí kytičku. A ty jsou nejcennější.

Dobu nesvobody připomíná i naučná stezka Jáchymovské peklo, jejíž výchozí bod je u Křížové cesty, u Brány svobody. Snad právě proto stezka, které prochází také několika místy bývalých táborů, dostala stejné pojmenování jako zmíněný pietní akt. Ovšem naučná stezka neukazuje pouze prostranství zbylá po „lágrech“. Provede vás místy, kterými kráčely dějiny středověkého dolování, představí vám podmanivou nádheru krušnohorské přírody, hloubku krušnohorských údolí, lesní i skalní útvary.

Stezka v rozšířeném okruhu vede po haldě

Na začátku stezky si můžete prohlédnout nejen pomníčky jednotlivých lágrů v ČR, ale i pamětihodnosti mnohem starší. Především kostel sv. Jáchyma, budovu radnice a Královské mincovny (dnes muzeum). Na radnici v přízemí je informační středisko, kde si nezapomeňte vyzvednout průvodce „Cestou naučné stezky Jáchymovské peklo“, kde najdete popis cesty, popis toho, co cestou uvidíte, i mapu trasy. Prohlédněte si trojiční sousoší před kostelem nebo sochu svatého Jana Nepomuckého. Přes silnici, kde je nyní malý pomníček se státním znakem, býval dříve pomník obětem rakousko-pruské války. Kamenný křížek před muzeem stával dole v Jáchymově u silnice při vjezdu do města.

Pokud můžete obětovat 1,5–2 hodiny času ze svého programu, nezapomeňte navštívit muzeum s expozicí „Jáchymov v zrcadle času“. Zde se z této nádherné expozice dozvíte hodně zajímavostí z dějin a života města, které v roce 1516 založil majitel panství hrabě Štěpán Šlik, které se za necelých dvacet let od založení stalo po Praze druhým nejlidnatějším městem Českého království, které je horním městem světového významu. Město dostalo název Údolí sv. Jáchyma (Sankt Joachimsthal), aby se doplnila svatá rodina (města v okolí nesoucí jména Marie, Josefa a Anny – Marienberg, Jöhstadt a Annaberg – již existovala na saské straně Krušných hor).

Vybaveni tištěným průvodcem z infocentra vyrážíte vzhůru kolem muzea po žluté turistické značce. Zadíváte se na těžní věž dolu Svornost, který je v nepřetržitém provozu od počátků těžby stříbra v Jáchymově do dnešních dob, kdy se zde čerpají léčebné vody pro lázně v Jáchymově. Při trošce štěstí uvidíte, jak se lanovnice na vrcholu těžní věže otáčí. To dnešní jáchymovští horníci sestupují/vystupují do útrob země, do tajuplného podzemí. Názvy dalších dvou hlavních dolů v Jáchymově – dolu Rovnost (původně Rudolfův důl, od 1850 Wernerův) a Bratrství (dříve Štola saských šlechticů) – vznikly až po druhé světové válce. Nicméně název Svornost je historický a vznikl v šestnáctém století na památku urovnání sporu dvou těžařstev (nesprávně se uvádí těžařů).

Pokračujete podél vily u dolu Svornost vzhůru Medvědím údolím (Bärenthal), které stoupá až ke staré hornické osadě Nové Město. V polovině údolí odbočíte doprava ke štole Vysoká jedle a dále k jámě Vysoká jedle. Tato štola dávala vysoké výnosy stříbra. V padesátých letech minulého století, v době intenzivní těžby uranové rudy, se těžilo nyní již zabetonovanou svislou jámou. Štola

Dubnový pohled na Jáchymov

se používala pro větrání a sedával zde na kancelářské židli strážný se samopalem, aby zamezil případnému útěku vězňů. Hned za jámou vám padne do oka zarovnaný terén, kde stával lágr. Ten vystavěli za války Němci pro francouzské, později sovětské válečné zajatce. Po válce lágr použili Sověti pro změnu pro německé válečné zajatce, které sem přivezli jako pracovní síly pro těžbu uranu. Ačkoli se po celou dobu (1946–1950) jednalo o zajatce Rudé armády, ostrahu svěřili Čechům. Tak si vlastně vychovávali a připravili budoucí bachaře pro tábory nucených prací, které vznikly podle sovětského vzoru po roce 1948. Tento byl jeden z nich. Na ploše jsou stále patrné základy vězeňských baráků, které stávaly vlevo od cesty směrem ke svahu. Vpravo od cesty bývala korekce, ošetřovna, barák stráží.

Vyobrazení historického, dnes již neexistujícího dolu Eliáš

Nenechte si zkazit náladu smutnými vzpomínkami na nedávnou minulost a vychutnejte si pohled na jáchymovské údolí a v něm položené město. Zde si uvědomíte charakteristiku Krušných hor. Úbočí Krušných hor jsou zvrásněna hlubokými údolími, zatímco oblast v okolí vrcholů připomíná náhorní planiny. Podél Jáchymovského potoka (původní název Weseritz se překládal Veseřice, ve staré němčině znamenal Pstruhová voda) se dostanete k Městskému rybníku (Stadtteich), který má od 13. 3. 1981 protrženou hráz, a dále pod odvalem dolu Nikolaj vystoupáte k silnici na Mariánskou.

Po žluté značce nyní začnete klesat do dalšího nádherného údolí. Cestou se vám naskytne pohled na krušnohorské lesy, trochu níže na odval dolu Eduard. Podél tohoto odvalu sestoupíte k Horkému rybníku, který má ale velice studenou vodu (český název Horký rybník vznikl mylným překladem původního německého názvu Heinzenteich, jímž se v 16. století označovaly báňské nádrže sloužící jako zdroj vody pro pohon důlních, tzv. Heinzových čerpadel; pozn. red.). Zajímavý je přítok rybníka, především ale z kamenů mistrovsky vyzděná hráz.

Podél Eliášova potoka, kde se vám určitě zalíbí některé v lese skromně ukryté skalní útvary, se dostanete až ke skautské mohyle. Na tomto místě stávala původní budova dolu Eliáš. Zde nebylo vždy utrpení a těžká práce na úpravně uranové rudy. V roce 1850 se zde slavilo, hrála hornická kapela a pěvecký sbor vícehlasně zazpíval hornické písně. Účastníci slavnosti dostali pohoštění. A co se slavilo? V celém mocnářství se slavilo výročí 100 let od narození významného geologa Wernera, v Jáchymově na jeho počest přejmenovali Rudolfův důl na důl Werner. Kdo půjde ještě dál (prodloužený okruh), uvidí odkaliště, kde je nyní množství pstruhů, uvidí ohromné masy vytěženého materiálu na odvalech (haldách), ale i to, jak si příroda pomalu dokáže s lidskou činností poradit.

Opět překonáte hřeben se silnicí na Mariánskou a sestoupíte Novým Městem k hradu Freudenstein. Nové Město prý bývala významná část Jáchymova. Za třicetileté války Švédové Nové Město kompletně vypálili a pobořili hrad Freudenstein. Jak vypadalo původní Nové Město nikdo neví, nic se nedochovalo mimo názvů několika uliček. Obě kapličky na Novém Městě pochází až z druhé poloviny 18. století. Stezka končí u ruiny hradu Freudenstein, ze kterého zbyly pouze dvě věže, severní Šlikovka a jižní Prachárna (sloužila horníkům pro uložení střelného prachu). Ve sklepeních tohoto hradu prý hrabě Šlik konal prvé pokusy s ražbou tolarů.

Od hradu pohodlně sejdete zpět do Jáchymova, odkud jste vyšli. Jestli se cestou chcete občerstvit, tak na horním Novém Městě. Odtud uvidíte před sebou masiv nejvyšší hory Krušných hor Klínovce (1 244 m n. m.), vlevo Tesařskou pláň (Zimmerhöhe), vpravo hluboké jáchymovské údolí. Pohled, který stojí za to, abyste si jej náležitě vychutnali.

Všem přeji pěkné počasí a hodně zážitků z procházky a z pozorování přírody. Výlet vám zabere asi 2–4 hodiny podle toho, jak často budete fotografovat a jak rychle půjdete.

Jaroslav Ochec

Odkaliště v Eliášském údolí

Karlovy Vary, 25. 5. 2013

S Luftem v zádech měl 1/2Maraton Karlovy Vary skvělou premiéru

Rozklusávání favoritů před startem v čase minus 00:11:30

Historicky první ročník běžeckého seriálu Run-Czech – půlmaraton v Karlových Varech aspiruje na punc kvality udělovaný Mezinárodní asociací atletických federací IAAF. Hlavní závod na 21,0975 km odstartoval 25. května náměstek primátora Petr Bursík spolu s trojnásobným olympijským medailistou Lukášem Bauerem z Božího Daru. Všech 1 500 startovních čísel do hlavního závodu bylo vyčerpáno s předstihem dvou měsíců. V cíli bylo zaregistrováno 1 104 účastníků závodu jednotlivců, 43 dvoučlenných a 31 čtyřčlenných štafet. Dalších téměř šest stovek lidí běželo rodinný běh 3 km. Navzdory počasí byla atmosféra báječná. Primátor Petr Kulhánek se startovním číslem 813 doběhl ve své kategorii jako 25. a hned prohlásil, že půlmaraton už bude navždy patřit ke Karlovým Varům.

Zvítězili elitní závodníci z Afriky, jak se na špičkový světový závod sluší a patří. Triumf získal až ve strhujícím finiši největší favorit Daniel Wanjiru z Keni za 1:03:02. Mezi ženami vyhrála svůj první půlmaraton v životě 16letá Mame Feyisa z Etiopie v čase 1:12:47.

Start půlmaratonu Karlovy Vary u hlavní pošty – 1 500 závodníků v hlavním závodu na 21,0975 km

Vítězové: WANJIRU Daniel 01:03:04, FEYISA Fekru 01:03:08, EL HISSOUF Abdelmajid 01:05:32

Vítězky: FEYISA Mame 01:12:49, ZENEBE Fasika METAFRIYA 01:13:36, KOTOVSKA Olga 01:13:40

Velkým překvapením pro horaly a přátele Krušných hor byl závodník se startovním číslem 815, jehož triko bylo vzadu ozdobeno nápisem ***S LUFTEM V ZÁDECH*** a logem ***Krušnohorský LUFT / Herzgebirge*** (foto vlevo). Logo bezděky zaregistrovaly kamery všech televizních týmů, i když tvář tohoto borce (na snímku uprostřed) nepatří mezi VIP. Přesto cílový čas 01:39:43 Davida Maglii je zatím rekordem všech Luťáků. Pokud ovšem lepšího času nedosáhl další borec s logem Luftu na triku, jehož startovní číslo a tvář zůstaly v utajení (foto vpravo).

text a foto Petr Maglia

Merklín, 19. 5. 2013

Horský výběh z Merklína na Plešivec

Nejmladší účastník Mikuláš Chalupa z Merklína

V neděli 19. května se uskutečnil tradiční běžecký závod z Merklína (550 m n. m.) na vrch Plešivec (1 024 m n. m.), při kterém bylo třeba zdolat výškové převýšení téměř 500 metrů. Třiapadesát účastníků doprovázelo na letošní jaro nezvykle slunečné počasí. S nástrahami trati bojovaly všechny věkové kategorie, od nejmenších až po veterány. Poděkování patří nejen partnerům závodu, ale i jeho organizátorům.

Eva Hejtmánková

Závodu se zúčastnily i děti

Výstavba Lyžařského areálu Plešivec je v plném proudu

Letošní zima byla dlouhá, což se projevilo i na zahájení stavebních prací na Plešivci. I přesto se podařilo všechny plánované práce rozjet, a to na několika místech.

Začaly práce na zasněžovacím plnoautomatickém systému DemacLenko a na retenčních nádržích, které budou sloužit jako zásobárna vody. Postupně se začala navážet technologie lanových drah společnosti Leitner. V současné době je na čtyřech „skládkách“ dovezeno přes 80 kamionů. Začalo vyvazování armatur a betonáž podpěr spodních a horních stanic lanových drah. Současně začaly hrubé terénní úpravy jednotlivých sjezdových tratí. Výstavba je velice náročná na koordinace jednotlivých prací, protože jde o ojedinělý projekt lyžařského areálu vznikajícího na „zelené louce“. U jiných obdobných projektů jde většinou o rozšiřování nebo modernizace stávajících přepravních zařízení a sjezdových tratí.

Dovolte nám požádat touto cestou všechny návštěvníky o velikou opatrnost při návštěvě celého území, kde výstavba lyžařského areálu probíhá, neboť se zde nacházejí i turistické stezky.

Petr Voráček,
hlavní manažer projektu

Nové Hamry, 1. 6. 2013

Voda a oheň při Novohamerském dětském dni

I přes nepřízeň počasí se v sobotu 1. června na fotbalovém hřišti sešly děti na tradiční Novohamerský dětský den. Plnily různé úkoly na trase v lese a absolvovaly soutěže ve střílení z brokovnic na terč, konala se i přehlídka hasičské techniky a další atrakce.

Miluše Krejčová, Infocentrum Nové Hamry

Boží Dar, 1. 6. 2013

Záškodnický dětský den vzdal čest svému jménu

Během dopoledne se v nepravidelných intervalech střídalo mrholení s drobných deštěm, který plynule přecházel v liják, a tak pořád dokola. O to víc jsme byli potěšeni, že se na záškodnickou stezku vydalo 69 statečných dětí v doprovodu neméně statečných rodičů.

Stezka začínala v Areálu Novako, kde byly po celý den k dispozici všechny atrakce, které areál nabízí. Tam si děti odbyly i první úkol – střelbu meteoritem na hrad Loket, a protože všechna zastavení byla propojena s jednou z krušnohorských pověstí, dozvěděly se, jak to bylo se zlým markrabětem z Lokte. Dále stezka pokračovala do půlky malého okruhu Ježíškovy cesty a končila u lesního bufetu Krmelec, kde se všichni posilnili domácími koláči a u ohně opečenými špekáčky. Před osvěžením jsme ještě museli zvládnout slalom Černého jezdce z jáchymovského kostela, pochytat utopené duše ostrovského vodníka, potkat hejkala z Vlčince, zmrazit koláčkovou babu, postřelit myslivce a vysklít okna hroznětínského hradu. Nálada byla dobrá i přes příšerné počasí a mokro vadilo hlavně dospělým – děti byly jako rybky ve vodě.

Děkuji městu Boží Dar a všem kamarádům, kteří dětský den pomáhali zorganizovat a stáli u jednotlivých zastávek, a těším se za rok na viděnou!

Karolína Pomplová, hlavní organizátorka

Abertamy, 1.6. 2013

Déšť, voda, bláto a záplava dětské radosti

Ani nepříznivá předpověď počasí a vytrvalý sobotní déšť nezabránily v uspořádání dětského dne Na Hájence v Abertamech. Pochybnosti, zda v tomto psím počasí vůbec někdo dorazí, spláchla voda a přesně ve 13 hodin vyrazili na okruh pohádkového lesa první účastníci. Hned na úvod čekalo na děti peklo. Komu se podařilo dostat zpět na zem, mohl pokračovat ve stezce kolem mnicha s dvěma žebračkami, přes potok, který hlídali hodný a zlý vodník, na území Apačů, kde děti lukem a šípy ulovily kořist, která jim byla následně požehnána andělem strážným. Lákadlem byla také lanová skluzavka a projížďka na koni. Na konci si odvážní jedinci mohli uloupit perníček z perníkové chaloupky hlídané zlou ježibabou a také se pekly špekáčky na indiánském ohni. V cíli probíhaly soutěže pod vedením klaunů a dětská diskotéka vyvrcholila přeskokem přes oheň.

Pavel Rath, účastník akce

V květnu sníh, v červnu povodně

V květnu sníh...

Časně zjara jsem se pokusil o prognózu průběhu jara. Dala by se vyjádřit stručně: Bude studené. Netušil jsem ale, jak studené opravdu bude.

Letošní duben byl jedním z nejchladnějších za posledních 40 let, přestože se v poslední dekádě tohoto měsíce vyskytlo několik slunných dnů s teplotou od 19 do 23 °C. Květen pak pokračoval v krasojízdě předešlých měsíců, chybělo slunce a bylo chladno, a to nejen na ledové muže Pankráce, Serváce a Bonifáce. Slunce bylo v posledních měsících obzvláště v Krušných horách skutečně málo: od prosince do května měl deficit slunečního svitu každý z těchto měsíců (nejvíce leden – o 88 %, v únoru bylo slunečního svitu oproti průměru o 80 % méně).

Ve druhé dekádě května bylo přece jen podstatně tepleji – 15. a 19. května jsme se dostali na +21,5° C. Třetí dekáda však byla opět studenější. Nejchladnější byl 24. květen (v průměru +5.3 °C), třikrát se tento týden objevily přízemní mrazíky. Dílo zimy vyvrcholilo 26. května, kdy i v 570 m n. m. padal a několik hodin ležel sníh (to se v této nadmořské výšce stalo naposledy v roce 1976). Na hřebeni Krušných hor padal sníh od 23. až do 26. května. I letošní květen se tak stal jedním z nejchladnějších za posledních 35 let. Přitom v tu dobu kvetly ovocné stromy a lesy. Nejvíc jsem se obával, že zmrzne modré zlato Krušných hor – borůvky. Ty pomrzly už loni a částečně i předloni. Jedna věc však byla pozitivní. Květnový chlad a srážky zmírňovaly obsah pylu v ovzduší. Alergici tak mohli prožít toto pro ně obvykle nejhorší období pokojněji.

Vlhko a zima na druhou stranu velmi přály klíštěti. Už roky přitom neplatí, že klíšťata se vyskytují jen do 600 m n. m., v současnosti je nacházíme zcela běžně i v 1 000 m n. m. Aktivitu těchto škůdců snižuje sluneční svit a výška travnatého porostu. Ale prší-li nebo je chladno okolo 9 °C a bez slunce, jsou klíšťata aktivní po celý den.

Poslední květnový týden přinesl i velké množství srážek. Už na konci května byla přitom půda nasycena na 93–97 %, což pak rozhodlo o tom, že další srážky už většinou naplňovaly místní toky.

Lesní půda v polohách kolem 800 m n. m. má při běžném nasycení 35–40 % schopnost pojmout i dlouhodobější vydatné srážky. I pokud spadne během 24 hodin 80 mm/m^2, potoky stoupnou pouze po takzvaný roční limit, tj. nevystoupí ani k břehům a neohrožují okolí. Jiná situace vznikne, když do takovéto již nasycené oblasti spadne 80 mm/m^2 za kratší dobu, například 12 hodin. To už je na hladinách potoků znát – voda stoupá až po okraj břehů, ale stále ještě neopouští koryto. Pokud však takovéto srážky naprší jen během dvou hodin, potom už se voda do lesní půdy nestačí vsakovat a většina srážek odteče po povrchu. Potoky okamžitě vybřeží a voda začne páchat škody.

To se právě stalo na konci května, kdy už krajina byla nasycená vodou, jenže pak následovaly další srážky, a to ne ledajaké – během několika hodin spadlo tolik vody jako jindy za půl měsíce. Za poslední květnový den dosáhly úhrny srážek na stanici Šindelová 38,0 mm, v 820 m to bylo již 45 mm a na hřebeni dokonce 60 až 85 mm/m^2. To jsou již úhrny, které se naprosto nemohly v krajině vsáknout, a tak odtékaly po povrchu a vytvořily na řadě míst povodňovou situaci.

Největší povodeň v posledních desetiletích zažila oblast Nejdecka a Kraslicka 9. 6. 1961, kdy po 17. hodině dorazila do Krušnohoří letní bouřka a při následném dešti spadlo takové množství srážek, že vzniklá povodeň bořila domy, ničila silnice a na čas změnila tvář krajiny. Odhadovalo se, že při této bouři spadlo mezi 115 a 195 mm srážek, nejvíce od roku 1855.

A co nás čeká v následujících dnech? Až ve druhé dekádě června se dostaneme na průměrné teploty a nakonec i zbytek června prožijeme v příjemnějším a slunečnějším počasí.

Rudolf Kovařík, foto UM

...v červnu voda

Slovo náčelníka k zahájení lázeňské sezóny v Jáchymově

Já, Svítícíkámen (Scheinestein), náčelník místní indiánské rezervace, jsem rozhořčen zneužitím našich nejmenších, „Malých horníčků“, pro komerční propagaci jáchymovské živé vody, kterou veliký Manitou daroval nám, všem svým dětem. Až příští rok spolu se svými rudými bratry konečně zvítězíme a zakopeme válečnou sekyru, věřím, že v dnes již opuštěných horských tábořištích u zemních děr s černým kamenem se bude opět ozývat kvílení našich nepřátelských bledých tváří.

Howgh Svítícíkámen

apartmány
ENGADIN
BOŽÍ DAR CZ

Komfortní, plně vybavené apartmány v centru obce Boží Dar.

wifi zdarma v celém objektu, sauna dětský koutek, stolní fotbálek kamerově hlídané parkoviště, garáž

Tel. +420774701505
info@apartmanyengadin.cz
www.apartmanyengadin.cz

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo.

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
II.odboje 194, Horní Blatná
353 541 771; 728 479 709; vm@fias.cz

axa travel
AXA TRAVEL
Krymská 5, 360 01 Karlovy Vary
Tel.: 353 230 101, fax: 353 230 102
E-mail: info@axatravel.cz, www.axatravel.cz

- zájezdy do celého světa po celý rok
- last minute za minimální ceny
- komplexní cestovní služby
- mezinárodní jízdenky, letenky

Parkování a zastávka MHD (2,3,4,5,6,10) jen 50m od kanceláře

HORNÍ BLATNÁ
obaly zelený

sáčky • přířezy • kelímky
papír • tašky • folie • tácky

602 130 841
606 893 445

www.obalyzeleny.cz

TRUHLÁŘSTVÍ DORAZÍN ABERTAMY
VÁM NABÍZÍ
KRUŠNOHORSKÝ NÁBYTEK

SRUBOVÝ NÁBYTEK PRO GENERACE!
KONTAKT:
Tel. 725 891545
dorazin.truhlarstvi@seznam.cz
DE: Tel. +420 608 359 838
www.truhlarstvi-dorazin.cz

KROVY, HRÁZDĚNKY, TESAŘSKÉ PRÁCE
RISO spol. s r.o.
Ing. Bohumil Slavíček
Mobil: 602 143 556
Fax: 352 467 096
e-mail:
riso93@seznam.cz
http/riso.regnet.cz

LESY JÁCHYMOV
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
SPRÁVA LESŮ MĚSTA JÁCHYMOVA
MYSLIVOST
- *poplatkový lov jelení zvěře*

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA
PILAŘSKÁ VÝROBA
- *certifikované stavební řezivo*
- *paletové přílezy*
- *řezání střešních krovů na zakázku do délky 10,5 m*
- *pořez na zakázku*

k03050

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211,** fax: **353 811 221**
STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc ČERVENEC až PROSINEC
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Ubytování v soukromí
Tel. 604 100 425

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POŘEZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 ● M-723 331 711